

IJ

OPENER

Schip Ahoi! De tiende editie van SAIL
Architectuur in de Indische Buurt
Schrijfster en coach Usha Marhé

December 2019
Jaargang 14 nr 5

Onafhankelijk magazine
voor Oostelijk Havengebied,
Indische Buurt, IJburg
en Zeeburgereiland

December 2019

- 3 IJopener heeft een nieuwe jas
- 4 Sail 2020, de organisatie is al vol op stoom
- 5 Meneer Wong leefde voort achter de ramen
- 6 Usha Marh e maakte van haar trauma haar kracht
- 8 Column: Amsterdammers kunnen niet tegen getrut
- 9 Strijkkwartet biënnale in het Muziekgebouw
- 10 Dankzij de krakers geen gedempte havens in het OHG
- 12 Geestelijk leven op IJburg
- 14 Burgerparticipatie werkt maar zeer ten dele
- 15 Intussen aan de Oranje Vrijstaatkade
- 18 Kort buurtnieuws
- 19 Het Tropenmuseum is *woke*
- 20 De Insulindeweg als groene toegang tot de stad
- 22 BAC buiten de wijk: Indische Buurt
- 24 Oost in cijfers: veel stikstofoxiden in onze lucht
- 26 Boekenhoek: maak je eigen podcast
- 28 Uittips
- 29 Ongegeneerde varkenspat  voor kerst
- 30 Bezorginformatie
- 31 Dagboek van een zelfbouwer
- 32 Puzzel

Colofon

IJopener is het magazine voor alle bewoners van het Oostelijk Havengebied, de Indische Buurt, IJburg en Zeeburgereiland. De redactie bestaat uit vrijwilligers. De meningen van de afzonderlijke auteurs geven niet noodzakelijkerwijs de mening van de redactie weer.

REDACTIELEDEN

Natanja den Boeft, Ruben Cardol, Marcel de Cnock, Lida Geers, Joyce Hes, Tineke Kalk, Arjen Poortman, Joeri Pruys, Lisa Scheerder, Simone Slotboom, Yvonne Schreuder, Joost van der Vaart, Neeltje Wiedemeijer en Corry Zoll.

MEDEWERKERS AAN DIT NUMMER

Marieke de Koning, Ancel Riesener, Bastiaan Vlierboom en Josien Vogelaar

PRODUCTIE

Eindredactie	Lisa Scheerder en Joost van der Vaart
Bureauredactie	Natanja den Boeft
Coördinatie	Eline Crijns
Vormgeving	Tekst en Techniek (Frits van den Akker en Jolanda Budding)
Drukwerk	Rodi Rotatiedruk, Diemen
Oplage	25.000 ex.

STICHTING IJOPENER BESTUUR

François Claessens (voorzitter), Sjeng Lamers (penningmeester), Betsy Albers (secretaris), Bert Steinmetz (lid), Lisa Scheerder (redactielid)

VOLGENDE EDITIE

Deadline	30 januari
Verspreiding	vanaf 21 februari

FOTO VOORPAGINA

Arjen Poortman: 'Graffiti-fun op Jans verjaardag onder de Amsterdamse brug'

CONTACT

E-mail	info@ijopener.nl
Website	www.ijopener.nl
Rekeningnr.	NL51 INGB 0006 6548 54

ADVERTENTIE-ACQUISITIE

adverteren@ijopener.nl.
Zie pagina 30 voor tarieven.
Overige informatie op www.ijopener.nl.

IJOPENER GEMIST?

Bezorgklachten: bezorging@ijopener.nl.
Bestel via dit mailadres een 'Ja IJopener'-sticker, als u een nee/nee-sticker heeft en toch IJopener wilt ontvangen. Kijk op pagina 28 voor adressen waar u IJopener kunt afhalen.

IJOPENER DIGITAAL ONTVANGEN?

U kunt IJopener ook per mail ontvangen. Meld u aan via info@ijopener.nl. Vijfmaal per jaar krijgt u een mail met de pdf van het nummer als bijlage.

COFFEE TAKE AWAY ESPRESSO

Openingstijden:
dinsdag - vrijdag van 9 tot 18 uur
zaterdag van 9 tot 16 uur

Sumatrakade 5 1019 BJ Amsterdam
Tel. 020 - 419 38 55

www.hairspray.nl
info@hairspray.nl

de **P**ianotemmer
stemmen onderhoud reparatie restauratie

HANS KRAMER | +31 (0)6 40 06 69 37 | KNSM LAAN 756E

SINDS 1991 | WWW.PIANOTEMMER.NL

De IJopener vernieuwt

Voor u ligt het decembern timer van IJopener, onafhankelijk magazine voor het Oostelijk Havengebied, de Indische Buurt, IJburg en Zeeburgereiland. Een nummer zoals u van ons gewend bent, vol boeiende verhalen over wat er bij u in de buurt gebeurt. Met speciale aandacht voor bijzondere mensen en hun persoonlijke verhaal. En ook dit magazine is weer volledig door buurtvrijwilligers geschreven, geïllustreerd en van foto's voorzien.

Maar het is u vast niet ontgaan dat dit nummer ook een beetje anders is dan u gewend bent. Er staat namelijk een fonkelnieuw logo op het omslag. Een logo dat ontwikkeld is met het oog op de toekomst van IJopener: strak, fris en prikkelend. Maar ook met behoud van wat IJopener groot heeft gemaakt: in groen en blauw als het IJ-water zelf – én ontworpen door iemand uit onze eigen gelederen: redactielid Joeri Pruys.

En er is nog meer goed nieuws. We hebben ook een compleet nieuwe website! Als u dit leest is hij n t gelanceerd. Dankzij de inzet van redactieleden Joeri en Yvonne Schreuder kunt u IJopener nu eindelijk ook makkelijk online lezen. U vindt de artikelen uit dit nummer, en alle andere artikelen uit 2019, op een prettig leesbare manier op onze website terug. Daarnaast treft u er een archief van PDF-bestanden van de nummers van voorgaande jaren.

Ook op uw telefoon of tablet kunt u lezen wat er in uw buurt gebeurt: de site is mobile ready. De artikelen zijn bovendien makkelijk te delen op social media zoals Facebook en Twitter middels share-knopjes onderaan de artikelen. U kunt op de site bovendien informatie vinden over de redactiesamenstelling en bezorging van het blad in uw buurt.

Maar de nieuwe website is meer dan een online publicatieplatform. Het is voor ons ook een

manier om u beter van dienst te zijn. Meer in contact met u te komen. Beter te weten welke artikelen of rubrieken u graag leest en welke onderbelichte onderwerpen meer aandacht van onze redactie verdienen. Ook hebben we op de site meer ruimte voor uw ingezonden stukken. En het is voor de ondernemers onder onze lezers ook een uitstekende manier om online te adverteren voor een doelgroep van betrokken, geïnteresseerde buurtbewoners. Betekent dit dat we het papieren magazine vaarwel gaan zeggen? Zeer zeker niet. Het magazine is nog steeds het kloppend hart van IJopener. Daarom zijn we ook ontzettend blij dat de gemeente Amsterdam ons subsidie heeft verleend om het blad ook in 2020 voort te kunnen zetten. In combinatie met onze kakerlous website en het krachtige nieuwe logo zijn wij klaar voor de feestdagen  n het nieuwe jaar. Alvast de beste wensen! ◀

Een uitvaart die bij u past,
met veel respect voor allen.

Funeral Quest
uitvaartbegeleiding

Anne-Marie Boogaarts
06 81 81 84 69 (24/7)
anne-marie@funeralquest.nl
www.funeralquest.nl

**compaan
counseling**

een persoonlijke aanpak

Praktijk voor stressbehandeling
en psychosociale therapie

- coachen en counselen met mindfulness
- lichaamsgerichte therapie
- focussen
- homospecifieke hulpverlening

www.stressbehandelingamsterdam.nl
info@stressbehandelingamsterdam.nl

H l ne van Bijnen
JF van Hengelstraat 30
1019 DC Amsterdam
06-40556196

Schip ahoi!

Van 12 t/m 16 augustus 2020 is de tiende editie van SAIL in Amsterdam, een maritieme publiekstrekker van de eerste orde. Dan komen er weer honderden zeilschepen naar de hoofdstad. IJopener Magazine zal vanaf nu tot komende zomer verhalen vertellen over SAIL, waarvan de hoofdact – de komst van de windjammers – zich middenin het Oostelijk Havengebied voltrekt.

TEKST: JOOST VAN DER VAART
FOTO: MARCEL DE CNOCK

Anderhalve maand geleden lag ze aan de Veemkade: de klipper Stad Amsterdam. Daarna meerde ze af bij het Scheepvaartmuseum, om daar mooi te zijn. Een wonder van rankheid, elegantie en menselijk vernuft. Die welgevormde boeg, de drie masten, de vijftien ra's, de boegspriet met zijn imposante lengte. En dan het boegbeeld: de vrouw met de losse haren, één ontblote borst en in haar rechterhand de wereldbol. Met haar uitgestrekte linkerhand maakt ze het V-teken. Op haar wang een traan; symboliek die stad en wereld raakt.

De Stad Amsterdam is een van de ongeveer vijftig 'tall ships' – grote zeilschepen – die in 2020 naar de tiende editie van SAIL komen. Momenteel wordt door enkele tientallen men-

sen in het SAIL-kantoor aan het Gedempt Hamerkanaal in Noord hard gewerkt aan de voorbereiding van dit maritieme evenement. Augustus 2020 lijkt ver weg, maar vanaf 12 augustus moet alles wel kloppen. Je kunt het vergelijken met de bouw van een windjammer in korte tijd: ze moet drijven en varen, ieder zeil en elke lijn moet er goed bij staan.

Motto verbinding

Het motto van het zeilfeest luidt dit keer *SAIL verbindt de hele wereld*, vertelt Chris Janssen, hoofd communicatie. We zitten in het SAIL-kantoor naast een scheepsmodel van de Amerigo Vespucci, de Italiaanse driemaster die vernoemd is naar een ontdekkingsreiziger die tevens naamgever van de nieuwe wereld is:

Terra Americi ofwel Amerika. Chris Janssen is schipperszoon. Zijn ouders varen op de Kempenaar Padua die Amsterdam regelmatig aan-doet. Over het motto van SAIL zegt hij: 'Tijdens SAIL komt de wereld samen, bemanningen en bezoekers uit alle windstreken. Russische matrozen lopen arm in arm met collega's uit Canada of Portugal. We willen goede harmonie laten zien in een verhardende samenleving.'

SAIL Amsterdam 2020 moet niet alleen een nostalgische terugblik zijn op de tijd van de zeilende vrachtvaart. Janssen zegt dat je door het maritieme verleden ook iets van de toekomst kunt begrijpen. 'We willen de windjammers van de komende decennia tonen, zoals solar ships en zero emissie schepen.' Duurzaamheid is dan ook een van de sub-thema's, naast talentontwikkeling en inclusiviteit.

De eerste editie van SAIL Amsterdam was in 1975 ter gelegenheid van het 700-jarig bestaan van de stad. De organisatie kijkt nu al vooruit naar 2025, als Amsterdam 750 jaar bestaat en SAIL zelf vijftig wordt. Dan is er een dubbel jubileum. Wat 2020 betreft: de bezoekersaantallen zullen vergelijkbaar zijn met 2015: rond de 2,3 miljoen mensen. 'De vraag is of groter beter is. We willen liefst ook verdiepen', zegt Janssen.

24 miljoen euro

Het budget bedraagt 24 miljoen euro, inclusief een gemeentelijke bijdrage van 1,5 miljoen. De rest 'moet uit de markt komen'. Hoofdsponsor is KPN, die het massale telefoongebruik tijdens SAIL graag wil benutten om de nieuwe telecommunicatienorm 5G te laten zien. Scheepsbouwer Damen, eigenaar van onder andere de Oranjewerf in Noord, is een van de andere grote sponsors. Op het hoogtepunt zullen naar schatting tachtig vaste krachten plus tweeduizend vrijwilligers voor SAIL werkzaam zijn.

Op verzoek van de gemeente komt er om het stadscentrum te ontlasten een grotere spreiding van het evenement. Het Westelijk Havengebied, het NDSM-terrein en andere delen van Noord aan het IJ zullen er net zo goed bij worden betrokken als de kern: het Oostelijk Havengebied, waar ook in 2020 de tall ships liggen. Uniek voor een zeilfeest van deze grootte blijven de bereikbaarheid en de zichtbaarheid voor het publiek tijdens de SAIL-In, het binnenvaren over Noordzeekanaal en IJ; iets dat ook de scheepsbemanningen kunnen waarderen.

Net als tijdens vorige afleveringen zijn veiligheid en overlast hoofdthema's, vertelt communicatiechef Janssen. Crowdmanagement, aanvaringen en andere ongelukken: 'Je praat er liever niet over; je bereidt het voor en met zoveel bezoekers weet je dat je zult moeten handelen.' Een van de belangrijkste 'lessons learned' van SAIL 2015 was dat ze op kantoor via sociale media sneller wisten wat er in de menigte speelde dan de veiligheidsmensen ter plekke. In 2020 zal van die les dankbaar gebruik worden gemaakt.

Tot slot de buurt. In het voorjaar begint SAIL met inloophijeenkomsten voor bewoners. Klachten en zorgen, tips, aanmelden als vrijwilliger (nog steeds nodig): veel is bespreekbaar en iedereen krijgt antwoord. Overlast is onvermijdelijk, maar SAIL probeert het naar eigen zeggen zoveel mogelijk te voorkomen. Voor buurtbewoners die er echt door worden getroffen zal men iets speciaals doen. <

Meneer Wong is weg

TEKST: LISA SCHEERDER

FOTO'S: JEROEN DIETZ EN MARCEL DE CNOCK

Ruim twintig jaar bestaat het al, twaalf keer per jaar is er een nieuwe expositie, meer dan 250 zijn er nu al geweest. Bewoners van Borneo kennen het goed: expositieruimte Achter de ramen aan het begin van de Feike de Boerlaan, op de hoek met de Borneolaan. Gerealiseerd in een smalle ruimte op de hoek van bouwblok Borneo I. Architect Hein de Haan en de toekomstige bewoners wilden bij de bouw van het woonblok ruimte maken voor kunst. En zo geschiedde. Bewoner Kees Maas heeft de expositieruimte een kleine twintig jaar gerund, maar sinds hij twee jaar geleden is verhuisd naar Drenthe, heeft bewoner Jeroen Dietz de exploitatie van Achter de ramen overgenomen. Wil je exposeren dan kan je je bij hem aanmelden, er is geen ballotage. Wel is er een wachtlijst; tot aan april volgend jaar is Achter de ramen al weer volgeboekt.

Ondertussen heeft Jeroen afgelopen oktober zelf in Achter de ramen geëxposeerd. Dat kwam zo. Als hij 's avonds onderweg naar huis liep, kwam hij langs het restaurant van meneer Wong, om de hoek bij Achter de ramen. Hij zag meneer Wong en meneer Wong zag hem. Meneer Wong zat dan vaak aan een tafel voor het aquarium. Ze zwaaiden naar elkaar. Op een goede dag ging meneer Wong ineens met pensioen. En ging weg. De buurt miste

hem, Jeroen ook. Vlak voordat hij de inboedel van het restaurant ophaalde maakte Jeroen nog een foto van hem. Zittend voor zijn aquarium.

Voor zijn expositie bij Achter de ramen bouwde Jeroen het filiaal na. Een tafel, twee stoelen, een roze tafelkleed en een elektrisch waxinelicht dat 's avonds het oude interieur van het restaurant van meneer Wong verlichtte. Boven de tafel de foto van Meneer Wong voor zijn aquarium. En op het raam een van de Chinese tekens die meneer Wong eerder op zijn

eigen raam had geplakt. Jeroen ging nog wel even na of het teken niet iets onbehoorlijks betekende, maar nee, het is het Chinese teken voor 'Kantonees'.

Toen het af was nodigde Jeroen meneer Wong uit. Samen met de burens toostten ze op elkaar. Inmiddels is de maand oktober weer voorbij. De foto van meneer Wong hangt er niet meer. Toch is niet alles verloren. Wat bleef is het aquarium met – naar verluidt – dezelfde vissen. Maar meneer Wong, meneer Wong is nu echt weg. <

Pijn als toegangspoort tot informatie

Usha Marhé is journalist, schrijfster en empowermentcoach en woont in de Indische Buurt. In 1996 publiceerde ze het baanbrekende boek *Tapu Sjén/Bedek je schande – Surinamers en incest*. Nu begeleidt ze als healer groepsgesprekken voor vrouwen, waarin ze haar eigen ervaringen en inzichten inzet om hen te helpen emotioneel gezonder te worden.

TEKST: JOERI PRUYS
FOTO: IRVIN NGARIMAN

Ik zeg wel eens: het eerste woord dat ik zei als klein kind was “waarom”. Het viel me al vroeg op dat volwassenen tegen kinderen zeiden wat ze allemaal wel en niet mochten, maar vervolgens deden die volwassenen zelf precies wat niet mocht. Ik wilde dat begrijpen. Dat is een leidende factor geworden in mijn leven: de nieuwsgierigheid naar wat onder alles verborgen zit, de onderstroom. Die nieuwsgierigheid bracht me soms ook in de problemen. Want toen ik opgroeide in de Surinaamse cultuur was het antwoord op de vraag “waarom” meestal “daarom!” Je leerde niet teveel vragen te stellen. En je leerde met niet al teveel liefde naar jezelf te kijken, als gevolg van de geschiedenis van Suriname, een geschiedenis van aan de ene kant geweld, kolonialisme en slavernij, en aan de andere kant overleven, veerkracht en humor.

In die geschiedenis werd er hard omgegaan met gekleurde lichamen – mishandeling en seksueel misbruik waren eeuwenlang aan de orde van de dag. Nederland is groot geworden door grondstoffen, die men hier nodig had om welvaart te creëren, uit andere landen te halen. En door niet-witte lichamen tot eigendom te maken en te kapitaliseren, eeuwenlang hun arbeid te stelen, waardoor hun eigen gemeenschappen tot armoede vervielen. De Gouden Eeuw is een wit sprookje dat gebouwd is op de uitbuiting van gekleurde lichamen.

Intergenerationeel

Om dit te kunnen overleven moet je hard zijn voor jezelf. Dat is geïnternaliseerd en onbewust doorgegeven aan volgende generaties: hurt people hurt people. Intergenerationele mishandeling komt nog steeds in veel Surinaamse gezinnen voor, emotioneel en fysiek. Mijn moeder heeft mishandeling en seksueel misbruik meegemaakt, en ik ook.

De leuke momenten in mijn kindertijd waren met andere kinderen, niet met volwassenen. Spelen is puur en open en dat hield me verbonden met de natuur. Het leerde me te gronden. Aan de andere kant dissocieerde mijn lijf als gevolg van mishandeling en seksueel misbruik, om het voelen en de pijn te ontstijgen. Ik ontwikkelde posttraumatische stress. Zo raakte ik langzamerhand het contact met mezelf kwijt. Toch voelde ik intuïtief dat er iets anders moest zijn, dat er licht was, een weg uit lijden, en dat maakte me nieuwsgierig. Ik werd een

boekenwurm. En soms, als ik bij mijn oma was, dan was het of ik in een bubbel van licht zat. Het klinkt zweverig, maar dat is het niet. You light up in de aanwezigheid van sommige mensen. En als tiener las ik *Siddharta* van Herman Hesse. Dat boek gaf me toegang tot andere bronnen van denken. Er was een wereld die anders was dan hoe ik thuis opgroeide.

“Waarom”-vragen

Ik ben in Suriname toevallig in de journalistiek terecht gekomen en ontdekte al gauw dat ik schrijftalent heb. Maar ik kreeg door mijn “waarom”-vragen problemen in de militaire dictatuur waarin we leefden. Dus op mijn zeventwintigste vertrok ik naar Nederland, aan de ene kant de ex-kolonisator, aan de andere kant een land waar democratie en de vrijheid van meningsuiting in vergelijking met het Suriname van destijds goed beschermd werden. Gescherpt door mijn journalistieke ervaringen in Suriname begon het gebrek aan zelfreflectie in de mainstream journalistiek in Nederland me al gauw op te vallen. Als je ergens verslag van doet, word je onderdeel van de stroom van gebeurtenissen. De vragen die je stelt, de mensen die je interviewt, dat zijn keuzes die uit jouw subjectiviteit voortkomen. Niets en niemand is honderd procent objectief. Ik vind het een must dat je naar je eigen privileges durft te kijken als journalist, naar jouw eigen overtuigingen, naar de grotere context. Gelukkig zijn er ook journalisten die wel aan zelfreflectie doen en die hun rol helder zien. Zij gaan steeds vaker buiten de mainstream opereren. Dat is de zegen van het internet. Allerlei subgroepen, die niet in de mainstream media te horen zijn, kunnen nu ook zelf hun stem laten horen.

#MeToo

Dat is belangrijk, want emancipatie komt alleen op gang als de mensen die de onderdrukking of marginalisering ondergaan de strijd aanbinden door zichzelf zichtbaar te maken. Dat zie je dwars door de geschiedenis heen. Zo is de recente #MeToo-beweging groot geworden. En de homo-emancipatie heeft er veel baat bij gehad. De conservatieve groepen zullen niet gauw iets willen veranderen, zij hebben er baat bij dat de bestaande ongelijkheidssystemen in stand blijven. The opposite of oppression is privilege.

Mijn migratie naar Nederland bracht het trauma naar boven, en daardoor ook de herinneringen aan het misbruik. Ik moest er met iemand over praten, en ben binnen een jaar naar een psycholoog gegaan. Mijn journalistieke nieuwsgierigheid naar het patroon achter al die persoonlijke ervaringen van vrouwen werd groter. Een artikel was te kort om mijn bevindingen te delen. Zo is uit mijn aanleg om steeds de “waarom”-vragen te stellen mijn boek over incest ontstaan dat in 1996 uitkwam. In 2017, toen #MeToo internationaal groot werd, besefte ik pas goed dat ik met mijn boek een van de voorlopers van deze beweging ben geweest.

In mijn persoonlijke reis naar heling kwam ik erachter dat pijn de toegangspoort tot informatie is. Ik ging zo diep mogelijk mijn individuele onderstroom in, om te weten te komen waar de schakel zit tussen dat diepe gevoel van lijden van mij en zovele anderen. Om vervolgens vanaf de bodem naar boven te schieten en van daaruit te groeien. Voor mij was een flinke burn out die bodem. Achteraf gezien is dat voor mijn groei het beste wat me kon overkomen.

‘Er was een wereld die anders was dan hoe ik thuis opgroeide’

Helingsreis

De helingsreis is eigenlijk wat het thema is van sprookjes, boeken als *Harry Potter*, en epische films als *The Lord of the Rings* en *The Matrix*. De draak in die verhalen is een metafoer, een spiegel voor de schaduw in jezelf. We komen allemaal vroeger of later in ons leven een draak tegen die we moeten overwinnen om te groeien en dichterbij het licht in onszelf te komen. Niet-geheelde innerlijke pijn wordt de filter waardoorheen je het leven ziet en beleeft. Diepe pijn werkt als een magneet voor nog meer pijn. Zo kom je dus onbewust in een neerwaartse spiraal terecht, je gaat door de diepe emotionele pijn bijna alles wat je meemaakt via die filter zien.

De keuze in *The Matrix* is: kies je voor de rode pil, of voor de blauwe pil? Kies je voor weten en uit die onbewuste toestand groeien, of kies

je ervoor om verder te gaan als een schaduw van wie je zou kunnen zijn? Mijn nieuwsgierigheid, films, boeken, gesprekken, het heeft mij allemaal gebracht waar ik nu ben. Deze ontwikkeling staat in de literatuur bekend als de reis van de held(in). Daar zijn lijvige werken over geschreven door Joseph Campbell (*De held met de duizend gezichten*) en door Clarissa Pinkola Estés (*De ontembare vrouw*). Ik heb leren diepduiken in die onderstroom en leerde zo ook de collectieve pijn te begrijpen, en waarom mishandeling en misbruik zoveel voorkomen, niet alleen in Suriname maar overal. In Nederland krijgt een op de zes vrouwen met seksueel misbruik te maken, in de Verenigde Staten een op de vier. Uit recent onderzoek blijkt dat een op de drie meisjes of vrouwen in Suriname minstens één keer door hun partner fysiek of seksueel is misbruikt. Wereldwijd krijgt vijfendertig procent van de vrouwen en meisjes met seksueel misbruik te maken! Dat zijn heftige cijfers.

Tralies

Door seksisme te doorzien, doorzie je ook hoe het patroon van racisme werkt. Het zijn in essentie patronen van machtsmisbruik, de een op basis van sekse, de andere op basis van het geconstrueerde begrip "ras". Slachtoffers van machtsmisbruik krijgen het gevoel mee dat zij niet de moeite waard zijn. Door mijn eigen draak te overwinnen is dat gevoel zich gaan oplossen. Doordat je de tralies leert zien kun je ze verbuigen en uit de gevangenis stappen. Daar wordt je echte vrijheid geboren. Kiezen voor kwaliteit. Ja zeggen tegen jezelf. I am worthy. Je stapt uit de wereld van schaarste en angst

in de wereld van overvloed en liefde, door op zoek te gaan naar die kras in jouw blauwdruk waar je steeds maar weer tegenaan loopt, en dat te healen. De puntjes op de i in mijn reis van self healing en healing heb ik bij Mens en Intuïtie in Amersfoort gezet. Deze opleiding heeft mij de regie over mijn emotionele gezondheid terug gegeven, en daarmee ook de sleutel tot de rest van mijn leven.

Ik ben dankbaar dat ik in 2018 in Arnhem de #MeToo Geheelde Helden Award mocht ontvangen. Ik zet sinds 1996 mijn ervaringen in om anderen te helpen, sinds 2017 doe ik dat bewust als empowermentcoach Emotionele Gezondheid, vanuit de gedachte van de inclu-

sieve Japanse filosofie van Kintsugi, en vanuit de bron van onvoorwaardelijke liefde. Mijn voordeel is dat ik zowel in Nederland als Suriname groepen kan begeleiden, omdat ik beide gemeenschappen ken, inclusief de vele culturele achtergronden die in beide landen aanwezig zijn. Sinds ik dit doe is het alsof de cirkel rond is. Ik heb van iets dat lelijk, zwaar en negatief was iets positiefs, nuttigs en waardevols kunnen maken.' <

De vernieuwde herdruk van *Tapu Sjén/Bedek je schande – Surinamers en incest* wordt in 2020 door Uitgeverij In de Knipscheer uitgebracht.

**Bij inlevering van deze advertentie
10% korting op alle materialen.**

Verf in de juiste kleur
Kasten op maat
Raffito kasten
Storemax
Mirrorwall
Ijzerwaren
Gereedschappen
Electra

Hout
Plaat en lijstwerk
Urieke Zaagkwaliteit
Flexa
Sikkens
Cetabever

Openingstijden
Maandag t/m vrijdag
08.30 - 18.00 uur
Zaterdag
09.00 - 17.00 uur

Wittenburgergracht 103-113 - 1018 MX Amsterdam - 020-6224065
info@dhzwittenburg.nl - www.doehetzelfwittenburg.nl

Al meer dan 22 jaar het adres
voor klassieke yoga

IYENGAR YOGA Zeeburg

- Proeflessen zijn ieder moment mogelijk
- Kwaliteit, persoonlijke aandacht en een team van hoogopgeleide leraren
- Voor beginners, gevorderden, kinderen, tieners en therapie

KNSM-laan 303 - ☎ 06-2547.1615
www.iyengaryogazeeburg.nl
info@iyengaryogazeeburg.nl

Praktijk voor Reiki & Shiatsu

www.shiatsu-reiki.nl

THE PHOTO FACTORY

professionals in print

Een simpel wissellijstje op standaard formaat of maatwerk tot op de mm nauwkeurig; met ruim 1500 lijsten op voorraad, ruim 400 profielen en eigen passe partout snijservice slaagt u bij ons altijd!

Neem uw afdruk, poster of ander mooi kunstwerk mee en we adviseren u graag over een goede keuze.

Lijsten	Opspannen van
- hout	- canvas
- aluminium	- schilderij
- kunststof	- borduurwerk

Glassoorten	Opplakken op
- floatglas	- aluminium
- helder	- Dibond
- anti reflex	- MDF
- UV werend	- Forex
- Clear Colour	- Centafix

Inlijsten van	Lamineren
- foto afdruk	- lustre
- schilderij	- glans
- borduurwerk	
- 3D, bijv. t-shirt	Passe partout

U vindt ons vlak bij winkelcentrum
Brazilië, bereikbaar met tram 26,
gratis parkeren onder de AH.

C. van Eesterenlaan 15, Amsterdam,
020 - 419 7200
www.thephotofactory.nl

Geen getrut

TEKST: SIMONE SLOTBOOM

Gezeur. Een lezer valt over het woord gezeur. In mijn laatste column: Tunnelvisie. Hij vindt het verre van gezeur dat Zeeburgereiland een fietsbrug wil naar Borneo-eiland of Sporenborg. En hij weet waarom ik dat wel vind: ik woon vast in het Oostelijk Havengebied. Daar willen ze geen drukte en verzinnen ze van alles om de brug te voorkomen.

Ik lees de e-mail opnieuw, maar snap het niet. Ik vind de fietsbrug namelijk een prima idee. Ik ben ook niet bang voor overlast, al woon ik inderdaad in het OHG. Ik pak de column erbij. Ik wil snappen waarom de lezer precies het omgekeerde denkt van wat ik vind. Maar het staat nergens. Niet dat ik tegen de brug ben. Of dat ik Zeeburgereilanders vind zeuren. De column ging niet over de brug, maar over de tunnel. Over het constante uitstellen van de renovatie en bijstellen (lees: achterlijk duurder worden) van het kostenplaatje. Als grap sloot ik af met de opmerking dat er voor dat geld wel een fietstunneltje bijgeklust kon worden, zodat we meteen van het gezeur over de fietsverbinding af zijn.

Dat is het. Het woord gezeur. De lezer betreft het op zichzelf en zijn medestanders. Al hoor ik daar zelf bij. Over tunnelvisie gesproken.

Voor alle duidelijkheid: Ik vind bewoners die directere verbindingen wensen niet zeuren. Ik vind het ook geen gezeur dat bewoners die last hebben van een beslissing protesteren en alternatieven zoeken. Wat ik wél gezeur vind, is hoe lang het gepraat over en weer duurt. Hoe lang er onderzocht en dan nog meer gediscussieerd wordt, voor er een besluit komt. Waarna wederom uitstel volgt. Soms zo lang dat degenen die zich er nu mee bezig houden er niet meer zijn en anderen zich opnieuw in de materie moeten verdiepen. Met nog meer vertraging als gevolg.

Dat was ook 'het bruggetje' tussen de tunnel en de brug. Het voortduren van onzekerheid. Het doorschuiven van een beslissing, waardoor hij mogelijk nooit valt. En alles steeds meer kost. Dáár word ik moe van. Dat vind ik gedoe. Gezeur. Gezeik. Het hele proces. Misschien dat ik me daardoor van gechargeerde taal bedien. Uit ergernis, uit kwaadheid. Komen daardoor mijn roots boven. Mijn ware aard. Mijn ongefilterde en ongenueanceerde zelf. Ik ben namelijk een Amsterdammer. Een rasechte. Een geboren en getogen. Geen fake. Geen wannabee. Geen import. Maar een echte, een originele. Zo een waarvan er niet veel meer zijn. Althans, niet in Amsterdam. Voor een beetje Amsterdammer moet je naar Purmerend of Almere. Maar zo een ben ik er dus. En misschien is dat het probleem.

Amsterdammers vinden iets al snel gezeur. Of gezeik. Wij zeggen dat ook keihard. In je smoel. Dan lossen we het op en drinken een drankje met elkaar. We blijven niet boos. Hebben een groot hart. Vergeven en vergeten is ons motto. Maak van je hart geen moordkuil. Geen gezeur dus. Geen gezanik. Geen gezeik. Je weet waar je staat. Schijnheiligheid is niet ons ding. Ongenuanceerd zijn we dus ook. En heel specifiek. Een Amsterdammer vloekt zelfs specifiek. Die zegt niet gewoon: krijg de kanker. Die vertelt je ook meteen wáár: krijg de kanker in je hart. Of welke andere plek hij of zij toepasselijk vindt. Is dat kwetsend? Vast. Zeker als je het niet gewend bent. Ik doe dat overigens niet. Schelden met 'k'. Maar tering gebruik ik veel en graag. Of tyfus-tering om het nog wat extra aan te zetten. Pestpleuris is ook favoriet. Ik neem de uitgestorven ziektes. Die minder makkelijk persoonlijk te nemen zijn. Dat doe ik alleen in huiselijke kring overigens. Vooral in 'ik stoot mijn hoofd tegen het openstaande keukenkastje'-soort situaties. Meestal niet buiten de deur. Daar is een filter handig. Dus denk ik meestal eerst na voor ik mijn mond open doe. Meestal. Maar niet altijd. Het Amsterdamse bloed kruipt waar het niet gaan kan. Met 'gezeur' strooi ik dus nog kwistig rond. En al is het maar een hyperbool, misschien is het toch tijd voor een evaluatie. Misschien is er een woord dat de lading beter dekt. Zodat niemand mij meer verkeerd begrijpt. Want begrepen worden, wil iedereen. Ook ik. En wel graag goed.

Ik denk opeens aan een dame uit mijn gym. Type niet lullen maar poetsen. Op haar shirt staan twee woorden. Niet de gebruikelijke drie. Niet: Just do it. Nee, haar slogan is nog beter. Twee woorden die ik voel, die me raken. Een glimlach geven. En net even de extra power om door te zetten als ik worstel met een mountain climber of een pike. Twee woorden. Kort en krachtig: Geen getrut.

Vanaf nu zeg ik dat. En ik begin meteen. Want er is nieuws over de andere fietsbrug. Die van Java-eiland naar Noord. Jawel: hij is uitgesteld. Tot 2029 maar liefst.

Mijn briefschrijver is bang dat er pas een brug komt naar Zeeburgereiland als hij zelfs al te oud is voor een elektrische fiets. Gezien de recente ontwikkelingen heeft hij een punt. Het verleden is nog altijd de beste voorspeller van de toekomst. En de premetro naar Zeeburgereiland moet ook nog aangelegd. Dus ik zeg: geen getrut!

Dat is tenminste duidelijk. Veel beter dan gezeur. Zo voelen de juiste mensen zich aangesproken. De trutters, niet de zeurders. <

Beethoven in de buurt

Voor de tweede keer sinds 2018 wordt in het Muziekgebouw aan het IJ de Strijkkwartet Biënnale gehouden. Buurtgenoot en oprichter van dit festival Yasmin Hilberdink vertelt waarom strijkkwartetten haar zo raken en hoe het kan dat haar biënnale in relatief korte tijd een succes werd. ‘Men houdt hier van experimenten.’

TEKST: JOOST VAN DER VAART
FOTO'S: SQBA

Hoe lang is het geleden, beste lezer, dat u het prachtige, beetje grillige strijkkwartet nr. 15 van Ludwig van Beethoven hoorde en zag spelen? Heel lang, misschien wel nooit? U krijgt eind volgende maand, in 2020, een nieuwe kans. Dan wordt in uw eigen buurt de Strijkkwartet Biënnale gehouden. In het Muziekgebouw aan het IJ. Het is voor de tweede keer dat het plaatsvindt. In zijn korte bestaan is dit strijkfestival uitgegroeid tot een internationale gebeurtenis die zijn weerga waarschijnlijk niet kent wat grootte en kwaliteit betreft.

Strijkkwartet nummer 15 opus 132 behoort tot ‘de late Beethovens’: vijf muziekstukken voor vier strijkers die de maestro in de laatste fase van zijn leven componeerde en die volgens kenners in schoonheid en complexiteit onovertroffen zijn. ‘Het zijn grensoverschrijdende werken die al tweehonderd jaar actueel zijn’, zegt Yasmin Hilberdink, de 52-jarige directeur en oprichter van de Strijkkwartet Biënnale. ‘Voor mij zijn ze het summum. Anders, modern, fundamenteel. Ze raken je zoals de beste Beatles-songs: alles klopt.’ Beethovens nr. 15 wordt op de avond van de eerste biënnale-dag uitgevoerd.

Buurtgenoot

Yasmin Hilberdink is een buurtgenoot. Ze woont op het Borneo-eiland in het Oostelijk Havengebied. Zelf speelde ze ooit cello, maar daarmee is ze gestopt omdat ze er te laat mee begon. Ze is in Istanboel geboren, woonde lang in Wenen en kwam door de liefde naar Amsterdam. Ze werkte als concertorganisator bij de Stichting Kamermuziek Amsterdam en wil

de op een sleutelmoment in haar leven zelf iets doen met waar haar kennis en passie lagen: het strijkkwartet, een kamermuziekbezetting voor twee violen, altviool en cello.

In een aanloopfase van drie jaar slaagde Hilberdink er samen met drie collega's in de Strijkkwartet Biënnale tot leven te brengen. ‘Een prestatie van formaat’, zoals een muziekrecensent desgevraagd toelicht. ‘Je moet wereldwijd contacten hebben, je hebt veel geld nodig, een theater, en dan moet je alles nog tot in de kleinste details organiseren. Van musici boeken tot kaartverkoop en catering.’

In 2018 kon ze beginnen. Dankzij steun van privé-donateurs, later aangevuld met subsidie van rijk en gemeente. Nu heeft ze een tweejaarlijkse begroting van achthonderdduizend euro. Haar eerste editie duurde acht dagen en trok elfduizend bezoekers. Met de tweede aflevering, van 25 januari t/m 1 februari 2020, hoopt ze veertienduizend bezoekers binnen te halen. Er is uiteraard veel muziek: ongeveer vijftig concerten door 25 internationale en Nederlandse strijkkwartetten. Maar er is ook lekker eten, er zijn lezingen, masterclasses, koffiepraatjes en ontmoetingen met musici.

Ontmoetingsplaats

Yasmin Hilberdink wilde vanaf het begin met haar biënnale het strijkkwartet ontdoen van zijn stoffige imago. Ze wilde een ontmoetingsplaats voor jonge musici creëren, waar ze ideeën en inspiratie konden opdoen en delen. Een plek ook waar Nederlandse kwartetten zich met buitenlandse zouden meten. Het moest een festival voor klassieke én moderne muziek zijn.

Het Nederlandse publiek lijkt haar biënnale te hebben omarmd. Hilberdink voelt zich geaccepteerd in Amsterdam; voor iemand met Turks-Weense wortels niet vanzelfsprekend. Wenen, toch echt een muziekstad, zou volgens haar een onbekend festival niet zo snel en massaal hebben gesteund. ‘De mentaliteit hier is opener. De mensen houden van experimenten. En je wordt op je daden, niet op je reputatie beoordeeld.’

Waarom betekent het strijkkwartet zo veel voor haar? Als ze daarover vertelt komt ze haast woorden te kort. Ze roemt de puurheid ervan, het kleine, intieme en ambachtelijke: net zo lang bijschaven tot elke noot perfect klinkt. ‘Het strijkkwartet is als een goed gedicht. Met het meest minimale iets maken wat alles zegt.’

Ze heeft voor de bezoekers nu al een paar tips. Vanzelfsprekend de late Beethovens. Daarnaast de première van *What Remains*, een werk van de jonge Nederlandse componist Joey Roukens uitgevoerd door het Dudok Kwartet. En dan iets waar ze zelf erg trots op is: een optreden van het Turkse Borusan Quartet, voor het eerst in Nederland.

Yasmin Hilberdink hoopt dat ook buurtgenoten naar het Muziekgebouw komen. Ze zoekt nog vrijwilligers voor hand- en spandiensten. Voor een volgende editie van haar biënnale houdt ze zich aanbevolen voor suggesties over buurtparticipatie. Buurt en theater weerspiegelen volgens haar door hun karakter en ligging aan het IJ datgene wat ze met haar strijkkwartetfestival ook beoogt: openheid, originaliteit en een hang naar het nieuwe. <

Yasmin Hilberdink

Kwartet tijdens Strijkkwartet Biënnale Amsterdam (2018) in Muziekgebouw aan het IJ

Hoe een haven woongebied werd

Wie het Oostelijk Havengebied van dertig jaar geleden niet heeft gekend kan zich niet voorstellen hoe groot de metaformose is die het heeft doorgemaakt. Alice Roegholt, nu directeur van Museum Het Schip, vertelt als lokale kraker van het eerste uur hoe het proces van transformatie vanaf 1980 verlopen is. ‘We wisten niet wat we zagen. Al die havenbekkens gedempt, snelwegen van links naar rechts en van boven naar beneden. Dat was de visie. Daar kon niemand zich in vinden.’

TEKST: RUBEN CARDOL EN CORRY ZOLL
FOTO'S: HAN SINGELS EN MARCEL DE CNOCK

Vanaf midden jaren zeventig raken in heel Europa stadshavens in onbruik. Ze zijn niet uitgerust voor de grote containerschepen die de wereldwijde handel gaan verzorgen. Voor een symbolisch bedrag koopt het Havenbedrijf de rangeerterreinen in het verpauperde Oostelijk Havengebied en neemt de regie daar over. In diezelfde periode is in de Indische Buurt de stadsvernieuwing van start gegaan, met een onverwachte kettingreactie tot gevolg. Net als nu was er voor jongeren nauwelijks woonruimte. De oude huizen in de stadsvernieuwinggebieden worden op grote schaal gekraakt. Een groep krakers zoekt een nieuwe locatie wanneer er huisuitzetting in aantocht is en laat zijn oog vallen op het sta-

tige pand aan de Levantkade nummer 6. Zonder zich hiervan op dat moment bewust te zijn worden de krakers een belangrijke factor in de besluitvorming over de toekomst van het Oostelijk Havengebied.

Alice Roegholt was als kraker destijds direct betrokken bij de ontwikkeling van het gebied. Ze vertelt dat het Gemeentelijk Havenbedrijf helemaal niet zat te wachten op de krakers. Zij hadden geen ervaring met dit fenomeen en de eerste reactie was het afsluiten van gas en water. Wat Roegholt op dat moment niet weet is dat er krachten in de samenleving zijn die blij zijn met hun komst. Achter de schermen blijken de gemeentelijke diensten Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening de krakers te

zien als wegbereider voor hun eigen plannen. Bij de gemeente ligt de opdracht om het gebied te ontwikkelen tot een woonwijk met meer dan 10.000 woningen, maar het Havenbedrijf voelt niet de urgentie deze plannen in gang te zetten.

Dempen havenbekkens voorkomen

‘Er was geen letterlijke tegenwerking, maar het ging gewoon niet gebeuren. Zij zaten daar nog met allemaal lopende contracten. Er was behoefte aan iemand die durfde te zeggen dat het nú moest gebeuren’, legt Alice uit. Het plan stond heel laag op de agenda maar de bemoeienis van de krakers zette het in één keer op de kaart. Roegholt vertelt dat zij inzicht kregen in

Geert Mak schreef het essay *Wonderland in revisie*, over de ontwikkelingen in het Oostelijk Havengebied tussen 1974 en 2002. Hij schrijft: 'Het Oostelijk Havengebied is op veel plaatsen een magnifiek stuk stad geworden, gevarieerd gebouwd, modern en gelijk geworteld in het verleden, met kwaliteiten die wij sinds Berlage niet meer hebben gezien'. Het essay is onderdeel van het fotoboek *Het Amsterdams Oostelijk Havengebied gefotografeerd 1974-2002* van fotograaf Han Singels. Een aantal foto's hebben wij dankzij hem kunnen gebruiken bij dit artikel.

Een nog desolaat Borneo-eiland

de plannen, de zogenaamde structuurschets Oostelijk Havengebied. 'We wisten niet wat we zagen. Al die havenbekkens gedempt, snelwegen van links naar rechts en van boven naar beneden. Dat was de visie. Daar kon niemand zich in vinden.' Ze vertelt geanimeerd over de oppositie tegen het plan en belicht nuchter de praktische bezwaren: 'De bekkens zijn zestien meter diep en het duurt jaren voordat de bodem inklinkt en je kan gaan bouwen.' Tegen de gemeente werd gezegd: 'Luister, er is geen Amsterdamer die dit gaat pikken, dat er zoveel zand in het water wordt gegooid.' Om deze mening kracht bij te zetten wordt de goede relatie met Radio stad Amsterdam (voorloper AT5) ingezet om het plan onder de aandacht te brengen.

'Wij vonden het als krakers een geweldige plek om te wonen'

De groep Levantkade had inmiddels gezelschap gekregen van verschillende bootbewoners die de kades hadden gekraakt. Ook de panden Levantkade 8 en 10 werden gekraakt en later werd het kantinegebouw als Edelweiss door kunstenaars gekraakt. Gezamenlijk roepen ze op het gebied, en dan vooral het aanzicht van het open water, te behouden. 'Wij vonden het een geweldige plek om te wonen. Je hoeft maar uit je raam te kijken en je hebt het mooiste uitzicht van de wereld.' De uitzendingen van Radio Stad Amsterdam hebben effect. Amsterdammers zijn ontstemd over het plan en de ophef zorgt voor herziening van de

structuurschets. 'Het bleek dat er niemand van Volkshuisvesting was aangehaakt bij de planvorming.' De ophef was de aanleiding voor de oprichting van de projectgroep Oostelijk Havengebied, die er uiteindelijk rond 1986 is gekomen.

Stadsvernieuwing

Volgens Roegholt ging de echt zware politieke strijd over de inspanningen van de groep om de havens te bestempelen als stadsvernieuwinggebied. 'Een straatnaambordje op ons gebouw vermeldde Levantkade, Centrum. Dus wij zeiden 'als die plannen er gaan komen, dan is het stadsvernieuwing.' In navolging daarvan hebben wij voorstellen gedaan om bepaalde gebouwen en oude kranen te behouden.' Volgens Roegholt zat niemand bij de gemeente op het traject van stadsvernieuwing te wachten: 'Het was aangewezen als uitbreidingsgebied. Dat is uiteindelijk een keiharde strijd geworden.'

Voor een stadsvernieuwinggebied is een kaderverordening van kracht en in zo'n gebied hebben de bewoners inspraak. Met het kraken van de kades waren er inmiddels een flink aantal bewoners bijgekomen. De krakersgroep besluit tot het organiseren van wandelingen door het Oostelijk Havengebied. Radio Stad Amsterdam haakt aan en groepen Amsterdammers geven onverbloemd hun mening over het gebied.

Met ondersteuning van het ministerie van Ruimtelijke Ordening worden er studiereisjes naar andere Europese steden georganiseerd om onderzoek te doen naar het 'Waterkadeplan'. Roegholt vertelt: 'We gingen met een groep Amsterdammers naar Londen om te kij-

ken hoe ze daar met de havengebieden om zijn gegaan. In Londen heb je bijvoorbeeld Wapping, waar alle pakhuizen zijn omgebouwd tot luxe appartementen. Dat is een keuze die je kan maken, maar alle kades waren privaat gebied. Dat vond niemand leuk. Ik hoor die Amsterdammers nog zeggen: Waar ken je dan aan een terrassie aan het water zitten?'

Het Waterkadeplan komt in de Amsterdamse raad ter stemming. Het wordt weliswaar niet aangenomen maar doordat er veel sympathie is, zijn wel veel van de uitgangspunten gerealiseerd. Het plan verliest het uiteindelijk op één stem. Volgens Roegholt voldoende voor de belangrijkste overwinning: 'Er was zoveel aandacht geweest voor het plan. Verliezen op één stem betekent polderen. Het idee om de havenbekkens te dempen was echt van de baan.' <

HAAS

& Popi

Restaurant

Lunch Borrel Diner

Woensdag tm zondag open

Beschikbaar voor verhuur

verhuur@haasenpopi.nl

f @haasenpopi

Pampuslaan 501, strand IJburg

Dominee Alexander Noordijk tijdens de zondagse kerkdienst in de Binnenwaai

Geloof en hoop op IJburg

Vorig jaar begon de IJopener een serie over geestelijk leven in de buurt. Op IJburg bezoeken we dit keer de Binnenwaai, een protestantse kerk. En we spreken met IJburgse religieuzen, aangesloten bij de congregatie van de Kleine Zusters van Jezus. Spiritualiteit in de wijk: het is er wel degelijk en de werking ervan kan verrassen.

TEKST: JOOST VAN DER VAART
FOTO'S: ARJEN POORTMAN

Een kerktoren of minaret is aan het Ed Pelsterpark, een plein op IJburg, niet te ontdekken. En toch wordt dit 'het reli-plein' genoemd. Plek van religies, van geestelijk leven in een nieuwbouwwijk waar je dat niet verwacht. Schijn bedriegt. Hier zijn een protestantse kerk, een moskee en een pinkstergemeente gevestigd.

We gaan de kerk in, de Binnenwaai, waar sinds twee jaar Alexander Noordijk (45) voorganger is. Een dominee van de buitencategorie. Via een omweg in het vak gekomen, dat sinds zijn jeugd een roeping is. Homoseksueel. Een man die waarschijnlijk wegens zijn gaardheid thuis met een vuurwerkbom is bedreigd. Alleen door alert ingrijpen van zijn partner kon ontploffing worden voorkomen.

Noordijk praat er luchtig over, maar ook voor hem blijft het een emotioneel onderwerp. 'Ik had dit niet verwacht. 't Is het gekste dat ik ooit heb meegemaakt', zegt hij. We drinken koffie en praten over geestelijk leven aan een tafel die grenst aan de gebedsruimte van de Binnenwaai. Een altaar, veertig stoelen, een vleugel. Bescheidenheid voor Gods aangezicht. Hier worden de zondagse diensten gehouden. Dan zit het meestal vol. 'Zondagsavonds moeten we stoelen bijschuiven', vertelt hij, 'dan hebben we onze Tafeltijd, een viering met een avondmaal en een gespreksthema voor lhbt'ers'. Dit initiatief van Noordijk is uitge-

groeit tot een spirituele gebeurtenis die zich in bredere kring heeft rondgesproken. De bezoekers komen niet alleen uit de buurt, maar uit heel Amsterdam en daarbuiten.

'Enorme fascinatie'

Alexander Noordijk heeft altijd 'een enorme fascinatie voor Jezus' gehad. Hij is geboren in de Hoekse Waard, in een religieus maar niet zwaar gezin. Als kind speelde hij voor dominee. Zijn teddyberen waren de kerkgangers. In Ede studeerde hij later aan een hbo-opleiding voor pastoraal werk. Halverwege kwam hij als homo uit de kast. Wat volgde was een haast bijbelse verbanning. 'Ik ben uit Ede wegevlucht.'

Dan begint de grote U-bocht in zijn leven: via een uitzendbureau, een opleiding personeelswerk en steward bij KLM en Transavia komt hij in IJburg terecht. Daar woont Kai, de man van wie hij houdt. Een eindje verderop is de

Binnenwaai van dominee Rob Visser. Die haalt hem de kerk in. Noordijk pakt na jaren zijn opleiding in Ede weer op. De Verloren Zoon is terug, zei de schoolleiding, en maakte haar excuses voor wat hem was aangedaan. Hij haalde zijn diploma en studeert nu theologie aan de VU. Toen Rob Visser vertrok uit IJburg was hij zijn opvolger.

IJburg is voor de kerk een pioniersplek. Of er veel kerkgangers zijn is een open vraag. Kerken lopen leeg; de secularisering is nog niet gestopt. God lijkt hier ver weg. Maar Alexander Noordijk legt zich daar niet bij neer. Als jeugdwerker van de Binnenwaai haalde hij jongeren van straat in de hoop belangstelling te wekken. Het werkte, al waren er problemen. 'Twee moslimjongens kwamen naar binnen, zagen het kruis op het altaar en spuugden erop. Heer, wat moet ik doen, bad ik bij mezelf. Ik ben met ze in gesprek gegaan en ze zijn hier blijven komen.'

NAUTIEK VAAROPLEIDINGEN WWW.NAUTIEK.COM

Zeilschool Zaalverhuur

Jachthaven Piet Hein
Veemkade 267
020 - 419 30 05

Dat de kerken leeglopen, wil volgens Noordijk niet zeggen dat er geen geloof is. Volgens hem is er geloof genoeg – je moet het alleen opzoeken en er actief mee omgaan. En zo is hij gaan samenwerken met de moskee op IJburg en de rooms-katholieke Kleine Zusters van Jezus, een kloostergemeenschap van een paar straten verderop (zie kader hieronder).

School en bijbel

Enkele opmerkelijke feiten waaruit blijkt dat het grote woord spiritualiteit in het dagelijks leven op IJburg klein begint. Vanuit de Binnenwaai ontstond het initiatief om basisscholen

bij de kerk te betrekken. Noordijk mocht geen zieltjes winnen, maar bijbelverhalen vertellen mocht wel. Nu komen drie betrokken scholen in groepen bij hem in de kerk, is er een kinderkerstkoor en zijn er gezamenlijke vieringen met Pasen en Kerstmis. Met het oog op kinderen van gelovige moslims gebruikt Noordijk in de klas teksten uit het Oude Testament, waar bijbel en koran elkaar overlappen. 'Ik probeer altijd aan te sluiten.'

De 4/5 mei-viering van dit jaar gaf hij vorm door met vijftig jongeren uit de kerk, de moskee en van elders – 'een compleet multicultuurgezelschap' – naar Kamp Westerbork te

gaan. Een onvergetelijke dag. 'Wat was ik trots op onze jongeren', zegt hij. Doel was kerk en moskee met elkaar te verbinden. 'Het was een stap naar wederzijdse acceptatie.'

Over een paar weken is het Kerstmis, een feest waar de dominee zich intens op verheugt. Dan zijn er in de sporthal onder de Binnenwaai zo'n vierhonderd mensen en gaat Alexander Noordijk voor. Hij wil de kerk en Jezus' woord op IJburg levend te houden, zet de deur naar anderen open en doet er alles aan om polarisatie in de buurt te voorkomen. 'We hebben elkaar hier nodig.' <

De Kleine Zusters van Jezus op IJburg

Is er nog geestelijk leven in onze buurten? Het antwoord is ja. Je moet er alleen naar zoeken. Wie had gedacht dat in een nieuwbouwwijk als IJburg, in het 'goddeloze' Amsterdam, een rooms-katholieke kloostergemeenschap van vier religieuzen is gevestigd? Ze zijn de laatsten van hun congregatie in Nederland en dragen de mooie naam Kleine Zusters van Jezus. Ze wonen sinds 2012 op IJburg.

Hun gemeenschappelijke appartement biedt tussen de huizen door uitzicht op het Buiten IJ. In de verte is een deel van Durgerdam zichtbaar. Een zeil blinkt in lage wolken; vrachtschepen varen langs Vuurtoreneiland richting Oranjesluis. Binnen praten we met zusters Andrée (81) en Mauricia (69). Hun medezusters Madeleine (87) en Els (42) zijn afwezig. Madeleine herstelt in het OLVG van een heupoperatie en Els is als schoonmaakster aan het werk. Andrée en Madeleine zijn van oorsprong Frans; Mauricia komt uit Franstalig Zwitserland. Ze wonen al decennia in Nederland en spreken onze taal voortreffelijk. Andrée maakt moeiteloos grappen in onvervalst Amsterdams.

Wie zijn de Kleine Zusters van Jezus, wat doen ze en waar staan ze voor? Mauricia vertelt dat de Franse edelman Charles de Foucauld (1858-1916) – soldaat, ontdekkingsreiziger en later geestelijke – inspirator van hun orde is. Na zijn wilde jaren kwam Foucauld in Marokko in contact met moslims en raakte onder de indruk van hun vroomheid en oprechte eenvoud waarmee ze de islam beleden. Hij hervond er zijn christelijke geloof door. 'Zijn leven werd door deze ontmoeting met Jezus van Nazareth radicaal veranderd.' Uiteindelijk werd hij een voorbeeld voor degenen die hun lot door eenvoudig werk en gebed wilden verbinden met dat van gewone, 'kleine' mensen. Vandaar de naam Kleine Zusters. Hun orde telt wereldwijd ongeveer twaalfhonderd vrouwen.

De Kleine Zusters hoeven geen doel te bereiken. Ze willen gewoon aanwezig zijn. Of zoals Mauricia zegt: 'Er zijn, zonder verdere pretenties. Om iets van Gods aanwezigheid te laten vermoeden'. Zij en Andrée woonden lang op een woonboot in de Jordaan

waar ze veel contact hadden met kwetsbare jongeren die aan de drugs waren. Andrée werkte daarvoor in een plasticfabriek op de Prinsengracht, bij ACF (kinine) en bij de marine waar ze in de keuken aardappels moest pitten. De Nederlandse Els is pas kort in de gemeenschap. Ze heeft net haar eeuwige geloften gevierd, blijft nog een jaar en gaat dan terug naar Libanon waar ze eerder al zeven jaar als Kleine Zuster verbleef. Madeleine woonde lang in de Haagse Schilderswijk waar ze de laatste jaren als vrijwilligster in een hospice was.

De komst van de zusters naar IJburg betekende voor ieder van hen een sprong in het diepe, een nieuwe uitdaging. Na een periode van wennen hebben ze het prima naar hun zin. Ze zijn ook blij met de band die ontstond tussen hen en de protestantse geloofsgemeenschap van de Binnenwaai. Het is niet hun taak, vertellen ze, om mensen te bekeren. Het gaat de Kleine Zusters om vriendschap, nabij zijn, wederzijdse relaties met de burens, een gesprek met Marokkaanse jongens. 'Kleine dingen waarin je God kunt vinden.' Hun geloof brengen ze bijvoorbeeld als volgt tot uiting. Samen

met een groepje buurtbewoners zijn ze verbonden aan het christelijk platform Wijburg. Laatst waren zij aan de buurt om een meditatieve avond over de bijbel te organiseren. 'We hadden bedacht', vertelt Mauricia, 'dat we dat aan de hand van de oude traditie lectio divina zouden doen, waarbij Gods woord aandachtig wordt gelezen.' In dit geval betekende dat drie keer dezelfde bijbeltekst en na elke lezing zeven minuten stilte. En dan vragen erover stellen aan elkaar. Het was een avond die 'verdiepend en verbindend werkte'.

Als ze zondags naar de kerk gaan is het in de Nicolaas-basiliek bij het centraal station, 'vanwege de mooie liturgie'. Maar ook thuis is er gelegenheid voor gebed en contemplatie. Een van hun slaapkamers is ingericht als kapel. Op een centrale plek ligt daar de bijbel. Aan de muur hangt een sculptuur: drijfhout dat een kunstenaar met enkele insneden knap tot het Lam Gods vormde. Op een zijtafeltje staat een icoon van inspirator Charles de Foucauld. In deze huiskapel, sober en intiem, vieren de Kleine Zusters van Jezus op IJburg hun geloof.

De vier Kleine Zusters van Jezus op IJburg: Andrée, Mauricia, Madeleine en Els (vlnr)

Van loftrompet tot broedertwist

Hoe zit het met de plannen van een fietsverbinding tussen Zeeburgereiland en het Oostelijk Havengebied? Uit gesprekken blijkt dat gezamenlijk overleg daarover nog niet leidde tot verbodering of het samen najagen van een gedeeld belang. Integendeel, het lijkt intussen te hebben geleid tot polarisatie, groeiend onbegrip en verdeeldheid, zo valt te beluisteren.

TEKST: LISA SCHEERDER
FOTO: ARJEN POORTMAN

Het gemeentebestuur wil samen werken aan de uitdagingen waar we als stad voor staan. Barrières wegnemen en mensen ondersteunen zodat de burgers zelf vorm aan hun leefomgeving kunnen geven. Een beproefd middel hierbij zijn democratische experimenten en burgerparticipatie. Ook in Oost wordt er geëxperimenteerd en geparticipeerd. IJopener Magazine schreef er al eerder over. Wat toen opviel is dat het lastig was. Lastig omdat het bestuur toch andere besluiten nam dan de bewoners hadden voorgesteld, lastig omdat het erg veel tijd van ambtenaren en bewoners nam. Toch zijn de democratische experimenten en de participatieprojecten door het gemeentebestuur nog niet opgegeven. Sterker, 'verdere verwijdering tussen de overheid en de burger ligt op de loer' en 'verwaarlozing van maatschappelijke betrokkenheid leidt tot verdere polarisatie, groeiend onbegrip, minder dialoog en tolerantie en grotere verdeeldheid'.

Fietsverbinding

Bij de plannen om een fietsverbinding te realiseren tussen Zeeburgereiland en de rest van de stad blijft de gemeente ook onverminderd inzetten op participatie. Begin 2017 is een eerste klankbordgroep gevormd, geheel bestaande uit bewoners van het Oostelijk Havengebied. Zij kwamen tot de conclusie dat bestaande verbindingen versterkt zouden moeten worden en dat de kosten van een nieuwe fietsbrug niet zouden opwegen tegen het geringe gebruik dat er van zou worden gemaakt.

Begin dit jaar kon je als bewoner van Zeeburgereiland en IJburg, als bewoner van Schellingwoude, als bewoner van de Indische Buurt en als bewoner van het Oostelijk Havengebied opgeven voor een nieuwe klankbordgroep fietsverbinding Oost. Zestien bewoners hebben dat gedaan en zij komen sinds maart maandelijks samen. De bedoeling was om dit jaar zeven bijeenkomsten te organiseren en eind dit jaar de klankbordgroep af te ronden. De opvattingen van de klankbordgroep zouden vervolgens met de plannen naar de gemeenteraad meegestuurd worden, die er vervolgens begin volgend jaar een besluit over zou nemen. Maar de laatste twee bijeenkomsten zijn uitgesteld. En wordt nu nagedacht over het organiseren van een bewonersbijeenkomst. Wat is er aan de hand?

Klankbordgroep

De klankbordgroep heeft als opdracht om kri-

tisch mee te kijken bij de onderzoeken die de gemeente laat uitvoeren naar het beste alternatief uit vijf mogelijke verbindingen tussen Zeeburgereiland en het Oostelijk Havengebied. Henk Hermsen en Daisy van Kan zijn deelnemers van de klankbordgroep en vertegenwoordigen Zeeburgereiland. Ze wonen nu een kleine twee jaar op Zeeburgereiland, daarvoor woonden ze in een andere buurt van Amsterdam. Ze voelen zich pioniers en hebben zich voorgenomen om er echt wat van te maken op hun nieuwe woonplek. Maar nu, bijna een jaar later, overheerst de teleurstelling. 'Doel van de klankbordgroep is om in brede

zsin wensen en knelpunten op tafel te leggen. Dit is niet gelukt. De vertegenwoordigers van het Oostelijk Havengebied, die twee jaar geleden als enigen al aan een eerdere klankbordgroep hebben deelgenomen, herhalen nu in deze klankbordgroep hun standpunten. Het bespreken van de mogelijke fietsverbindingen tussen het Oostelijk Havengebied en Zeeburgereiland heeft niet geleid tot verbodering of het gezamenlijk najagen van een gedeeld belang. Integendeel, het heeft geleid tot onderlinge polarisatie, groeiend onbegrip en grote verdeeldheid. De klankbordgroep is teleurstellend, er is onderlinge strijd ontstaan en steeds

Henk Hermsen en Daisy van Kan

minder wederzijds begrip. Terwijl we allemaal Amsterdammers zijn. De vergaderingen zijn een enorm energielek. Misschien ligt dat ook aan de samenstelling van de groep. Zes deelnemers komen uit het Oostelijk Havengebied en maar vier uit Zeeburgereiland en twee uit IJburg. De deelnemers uit het Oostelijk Havengebied zijn oververtegenwoordigd, en vertolken een uitgesproken negatieve opvatting over een fietsverbinding over het Amsterdam-Rijnkanaal. Terwijl Zeeburgereiland en IJburg een groot belang hebben bij een goede fietsverbinding met de stad. En dat terwijl de inwoners van het Oostelijk Havengebied het Zeeburgereiland zelf wel intensief gebruiken. Velen bereiken hun woning door met hun auto door de Piet Heintunnel te rijden. Maar in de klankbordgroep lijkt dat geen rol te spelen en zijn we het op geen enkel punt onderling eens. Sterker, de wens van de een blijkt een knelpunt voor de ander.'

Aanlandplaats

De gemeente heeft bij de samenstelling van de klankbordgroep gekeken naar de mogelijke aanlandplaatsen in het Oostelijk Havengebied van een fietsverbinding over het Amsterdam-Rijnkanaal. Omdat die aanlandplaats op Sporenburg, Borneo of Cruquius kan zijn, en het Rietlandpark wellicht ook gevolgen ondervindt van een mogelijke fietsbrug, is de deelname vanuit het Oostelijk Havengebied hierop afgestemd. 'Er hadden ook andere keuzes gemaakt kunnen worden, bijvoorbeeld op basis van te verwachten bewonersaantallen. Als je

weet dat op Zeeburgereiland en IJburg uiteindelijk 70.000 mensen komen wonen, en in het Oostelijk Havengebied nog geen 20.000 mensen wonen, is de keuze van de gemeente voor deze samenstelling onlogisch. De Sluisbuurt bijvoorbeeld, die is nu helemaal niet vertegenwoordigd. We hopen dat de gemeenteraad onze belangen mee zal wegen. Al maken we ons er zorgen over dat er op het Zeeburgereiland, in tegenstelling tot het Oostelijk Havengebied, geen gemeenteraadsleden en geen ambtenaren wonen. Maar van de gemeenteraad mag toch verlangd worden dat zij de algemene belangen, het belang van een goede verbinding van een nieuwe woonwijk met de rest van de stad, meewegen bij hun uiteindelijk beslissing over een fietsverbinding?'

Commissie D'Hooghe

In de stad lopen over meer fietsverbindingen de spanningen hoog op. Zo zijn de plannen van de gemeente om een fietsbrug over het IJ, de Javabrug, te realiseren ook in een labyrint van tegengestelde belangen terechtgekomen. Zo tegengesteld, dat de gemeente samen met de minister van verkeer en waterstaat wil proberen om de impasse rond fietsverbindingen te doorbreken. Deze zomer is een commissie in het leven geroepen, commissie D'Hooghe, die alle aspecten van verbindingen voor fietsers en voetgangers over het IJ en de Noordelijke kant van het Amsterdam-Rijnkanaal moet onderzoeken. Dit tussendoortje vertraagt het onderzoek naar de Fietsverbinding Oost. Het advies van commissie D'Hooghe zou gereed

moeten zijn in het tweede kwartaal van 2020. Hoe het daarna verder gaat en wat de rol van de klankbordgroep is, is nog niet duidelijk. Ondertussen zit de gemeente niet stil; door de vertraging en de binnenkort te verwachten start van de bouw van de Sluisbuurt, wordt gekeken naar een tijdelijke pontverbinding. Deze pontverbinding zou de stijgende behoefte aan verkeersverbindingen tot 2028 moeten opvangen. Henk en Daisy: 'De gemeente heeft de klankbordgroep gevraagd of ze hiervoor ook ideeën wil leveren. Binnen de klankbordgroep heeft dit verzoek echter geleid tot eenzelfde gesteggel.'

Asterix

Liefhebbers van de albums van Asterix hebben tijdens het lezen van dit stuk misschien al gedacht aan de wijze waarop in Gallië twee dorpsdelen zijn verenigd. Voor degene die het verhaal niet kent: het album 'De broedertwist' draait om een Gallisch dorp dat door een kloof in twee helften is gesplitst. Elke helft heeft zijn eigen stamhoofd, en de inwoners van de twee helften kunnen totaal niet met elkaar overweg. Meermaals probeert men toenadering te zoeken met elkaar maar de stamhoofden zijn zo haatdragend naar elkaar toe dat het telkens eindigt in een korte slag even buiten het dorp. Uiteindelijk is een gezamenlijke vijand nodig – de Romeinen natuurlijk – om beide dorpsdelen te verbroederen. De kloof wordt tot rivier omgetoverd en dan gebeurt er nog iets; de bewoners van beide dorpsdelen besluiten een brug te bouwen. En zo geschiedde. ↩

Intussen aan de Oranje-Vrijstaatkade

Autosluw

TEKST: LISA SCHEERDER

Het gemeentebestuur heeft plannen gemaakt voor een autoluwere stad. En, zoals dat gaat in onze stad waar stadsdelen zijn, het gemeentebestuur heeft aan de dagelijks besturen van de stadsdelen gevraagd wat ze van dit autoluwe plan vindt. Zijn er aanvullingen of zaken vergeten? Het dagelijks bestuur heeft een advies opgesteld en wil op haar beurt weten wat de stadsdeelcommissie van hun advies vindt. Al snel gaat het over de Piet Heinkade. In het advies staat dat het dagelijks bestuur de ambitieuze doelstellingen omarmt maar wel zeer negatief tegenover de circulatiemaatregelen bij de Oostertoegang staat. Het plan is namelijk om eenrichtingsverkeer op de Oostertoegang bij het Centraal Station in te stellen. Het doorgaand verkeer van de De Ruijtertunnel naar de IJtunnel/Valkenburgerstraat kan dan niet meer via de Oostertoegang rijden. Dit verkeer moet via de Piet Heinkade en de Kattenburgerstraat naar de IJtunnel rijden. Daarmee neemt de hoeveelheid verkeer op de Prins Hendrikkade met meer dan 30% af. Maar als gevolg van circulatiemaatregelen bij de Oostertoegang, ontstaat een toename van verkeer op de Piet Heinkade en de Kattenburgerstraat (+30%). Tijdens de vergadering zijn er ook in-

sprekers die bevestigen dat de leefbaarheid aan de Piet Heinkade onder druk staat. De weg is verworden tot een permanente file, met veel geluidsoverlast en luchtverontreiniging tot gevolg. En dan is de overlast van het treinverkeer, met het voornemen van de NS om het goederenvervoer te intensiveren en bovendien te verplaatsen naar het spoor het dichtste bij de Piet Heinkade, nog niet eens meegenomen. De stadsdeelcommissie ziet daarom net als het dagelijks bestuur de circulatiemaatregelen graag aangepast. Maar dan neemt de portefeuillehouder het woord. Die 30% blijkt toch niet helemaal te kloppen, die geldt meer voor de Kattenburgerstraat dan voor de Piet Heinkade. De exacte aantallen heeft hij nu niet voorhanden. Hij was zelf ook verrast dat het zo verwoord is in het advies van zijn eigen dagelijks bestuur. De Piet Heinkade is een belangrijke verkeersroute, een corridor, om die autoluw te maken is buitengewoon lastig. Het verkeer moet toch kunnen circuleren. De geluidsoverlast op de Piet Heinkade heeft hij laten onderzoeken door de onafhankelijke milieudienst en die valt gewoon binnen de grenzen. De stadsdeelcommissie neemt het aan. Enkele commissieleden vinden dat vooral het verkeer van buiten geweerd moet worden, bezoekers moeten hun auto achterlaten aan de rand van de stad, of met

de trein komen. Dan is er voldoende ruimte voor de Amsterdammers om zich met de auto binnen de stad te kunnen verplaatsen. Ook moet er voor gewaakt worden dat gezinnen niet de dupe worden van deze maatregelen, want gezinnen hebben gewoon een auto nodig om te kunnen functioneren. Stiekem is het eigenlijk een autosluw plan. En trouwens, in 2030 is het in de stad toch verboden om je in voertuigen te verplaatsen die op fossiele brandstoffen rijden, 2030 = Amsterdams vervoer emissievrij? Dan kunnen we de komende tien jaar gewoon doorgaan met hoe we het nu doen en wordt het vanzelf opgelost. De portefeuillehouder zegt toe aandacht te zullen vragen voor de toename van het verkeer op de Piet Heinkade. En dan wordt het advies van het dagelijks bestuur in stemming gebracht. En blijken dertien leden voor, twee tegen en een lid is inmiddels verdwenen, dus die stem gaat verloren. ↩

Elk nummer doet IJopener Magazine kort verslag van de maandelijkse vergaderingen van de stadsdeelcommissie Oost in de vergaderzaal aan de Oranje-Vrijstaatkade.

Zicht over het Spoorwegbassin met gebouw de Sfinx,
in de volksmond ook wel de walvis genoemd.
Ontworpen door Frits van Dongen/de Architecten Cie. (1998-2000)

FOTO: MARCEL DE CNOCK

Jazz it up

De Amsterdam Klezmer Band (AKB) organiseert tot maart 2020 clubavonden in de Mezrab. Iedere laatste donderdag van de maand treedt AKB op en nodigt bijzondere gasten, interessante (buitenlandse) bands en jong talent uit. Kaartverkoop aan de deur van Mezrab, Veemkade 576.

Club Amsterdam Klezmer - Jazz it up <

Instrument & Orkest

Topcursus voor muziek maken bij de muziekschool op IJburg. Je krijgt wekelijks op maandag van 15:30-16:30 les op je eigen instrument en je maakt samen muziek. Dat is echt het leukste dat er is. Het is niet erg als je weinig of geen ervaring hebt. Voor kinderen uit groep 5 t/m 8. Meer informatie: www.muziekschoolamsterdam.nl/cursussen/instrument-en-orkest/ <

Het VerhalenAtelier

Deze tentoonstelling in OBA Javaplein is gemaakt door kinderen in samenwerking met kunstenaars. Kinderen van Het BuurtAtelier ontmoetten 3 kunstenaars en verhalenmakers en lieten zich door hen inspireren. Tijdens de opening op 15 november was de spannende onthulling van het bijbehorende kunstboek. Op de facebook pagina kan je een impressie bekijken van de workshops, de kunstwerken en de bezoeken van en aan de kunstenaars. Te zien van 15 november tot 15 april. <

Fifty Fit

Gezondheidsles waar veel wordt gelachen en bewogen, op maandag en vrijdag van 14:00-15:00 uur in de sportzaal op Ceramplein 192. Voor 55 jaar en ouder, op gepast niveau, door Jaika Koot.

<https://indischebuurtbalie.nl/blobs/gebiedsplatform/w10000/98652/2016/26/> <

The Hotel Chronicles & Folding Thoughts

Speciaal voor de nieuwe expositie in het Lloyd hotel maakte ontwerper Sanne van de Goor de serie The Hotel Chronicles. Zonder dat hotelgasten het wisten werd hun bed onderdeel van dit werk. Na check-out legde Sanne de beslapen bedden vast met haar camera. Met de foto's als vertrekpunt maakte Sanne kleurrijke geweven doeken die in het Lloyd restaurant te zien zijn. <

Ton Boelhouwer, Verzen

Tot woensdag 4 januari is bij PS Projectspace in de Madurastraat een tentoonstelling te zien van Ton Boelhouwer. Hij wil de toeschouwer laten voelen hoe kijken, schilderen en de kunstenaar zelf ervaren kunnen worden: het schilderij valt in stukken uiteen en spreidt zich uit over de grond. De schilder verliest zijn ledematen en vindt ze terug; daar een been, daar een arm... hij is eindelijk verlost van die verdomde individualiteit, het zelf breekt alle kanten op. Hij kan een hand ontmoeten, een kleur, een gebeuren. Het is niet van hem want ik bestaat niet. Eindelijk kan hij zingen, een ravier ontspringt.

Madurastraat 72, zaterdag 13:00-17:00 uur <

Tijd voor stoom

Van de Stoomvaart Maatschappij Nederland (SMN) lijkt in Amsterdam ieder zichtbaar spoor uitgewist. Dat is niet minder dan verbijsterend. Honderd jaar lang verbond de SMN Nederlands-Indië en Nederland met elkaar. Thuishaven: ons Oostelijk Havengebied. In 2020 zou onze levenslijn met Tropisch Nederland 150 jaar bestaan hebben.

Stadswandeling, Hotel Jakarta, en Bor-

neo Architectuurcentrum werken samen met buurtbewoners aan een evenement met exposities, lezingen, wandelingen om die wereld niet voorgoed in de geschiedenis te laten wegzinken. Het project is geadopteerd door de Historische Kring Oostelijk havengebied en wordt enthousiast gesteund door het Scheepvaartmuseum. Interesse? Ideeën? Vragen? Mail naar Ruud van Soest, rvs@stadswandelingkantoor.nl <

Welkom bij het Orkest

Het Nederlands Philharmonisch Orkest is op Voordekunst.nl begonnen met een crowdfundingactie voor Welkom bij het Orkest, een uniek educatieprogramma waarbij kinderen uit Amsterdam en omgeving alles leren over het symfonieorkest. Welkom bij het Orkest laat kinderen van dichtbij kennismaken met de overweldigende kracht en impact van een volledig symfonieorkest, met musici en hun instrumenten én met klassieke muziek. Doneren kan nog op voordekunst.nl <

Zondag op het eiland

Sinds oktober organiseert de nieuwe KHL elke tweede zondag van de maand van 16:00-18:00 uur 'Zondag op het eiland', een landerige zondagmiddag vol weemoed en mooie woorden. Thomas Verbogt, Roos van Rijswijk en Alma Mathijssen bieden ook dit seizoen literaire debutanten een podium en rollen de looper uit voor verhalenvertellers, gekende schrijvers en dichters.

Jan Eilander duikt naar parels uit de Nederlandstalige popgeschiedenis. Een zondagmiddag vol literatuur onder het genot van een voorzichtig biertje of een verantwoord kopje thee. Oostelijke Handelskade 44A, www.denieuwekhl.nl <

Robotica voor kinderen

Hou jij van robots en wil leren hoe je ze kunt programmeren met de computer? Kom dan naar Maakplaats 021 in de OBA op Javaplein. Je leert vier woensdagmiddagen programmeren met de mBot. Van 11 december - 15 januari, 15:30-17:30 uur. Deelname is gratis. Opgeven via kim@cybersoek.nl of 020-6934582 OBA Javaplein, Javaplein 2 <

Gender van buiten

Op sommige trams is deze donkere dagen een verlichte reclame te zien voor de nieuwe tentoonstelling in het Tropenmuseum 'What a genderful world'. Het museum kan aardig woke genoemd worden: bezoekers krijgen verschillende menselijke verschijningsvormen te zien en kunnen zo ervaren dat in de verschillen het mens-zijn schuilt.

TEKST: MARIEKE DE KONING
FOTO: ARJEN POORTMAN

Eerder publiceerde het museum samen met het Afrika Museum, Museum Volkenkunde en het Wereldmuseum Words Matter: een incomplete gids voor woordkeuze binnen de culturele sector. De gids brengt nuance aan in een vaak verhit gevoerd taaldebate. Door de korte essays wordt het de lezer duidelijk wat de geschiedenis is van woorden als 'blank', en waarom je ze beter wel of niet kunt gebruiken.

Genderruimte vrijmaken

Inclusiviteit mogelijk maken gaat in de meest simpele vorm om het creëren van een ruimte waarin niemand wordt buitengesloten door taalgebruik, door beperkte toegang, of door een beperkt aantal keuzemogelijkheden. Veel 'debatten' blijven helaas hangen in het opdelen in wij en zij, geven en nemen, kwijtraken en weggeven. Denk daarbij aan de reacties rond roetveegpieten, genderneutrale wc's of kleding, of het 'beste reizigers' van de NS, waar nu overigens niemand meer opgewonden over doet. Een veel voorkomende veronderstelling is dat genderneutraliteit hetzelfde is als genderloosheid. De tentoonstelling toont ter uitleg een video over een school in IJsland. Op die school worden genders en de verschillende identiteiten die daaraan vast kunnen hangen niet uitgewist, maar zijn de mogelijkheden voor wat een kind mag, kan of wil doen wel verbreed. Het blijkt vrij simpel te werken: elk kind mag meedoen met nagels lakken en met buiten in het rond rennen. De kinderen vertellen dat ze het fijn vinden dat ze zich mogen gedragen zoals ze willen.

De angst voor verwarring bij kinderen die op deze manier worden opgevoed valt te begrijpen vanuit het perspectief van de ouders. Zij zijn vaak niet in genderkeuzevrijheid opgegroeid. Het kan als een bedreiging voelen, wanneer je hebt geleerd dat er twee soorten mensen zijn en je jouw gedrag hebt aangepast aan wat past bij jouw 'soort'. Wanneer de volgende generatie die veilige tweedeling aan diggelen gooit, is het logisch dat je ideeën over hoe de wereld werkt op losse schroeven komen te staan. Zo zijn het niet de kinderen die verward zijn door een genderneutrale manier van opvoeden, maar juist de ouders en de om-

geving die moeten wennen.

Ondanks de eigen taalgids laat het Tropenmuseum zien dat het zelf worstelt met tegenstellingen en definitiekwesties. Aan de ene kant stelt het licht prikkelende vragen aan de bezoeker, bijvoorbeeld over hoe gender tot stand komt, welke identiteiten er kunnen zijn en over meerdere gendermogelijkheden die op andere plekken in de wereld bestaan. Aan de andere kant kan het de bezoeker niet ontgaan dat de blik vanwaaruit gekeken wordt die van een Westers (Nederlands?) idee over gender is: man versus vrouw. De presentatie van 'andere' genders dan die twee mogelijkheden is paradoxaal. Het laat namelijk tegelijkertijd zien dat de man-vrouw tweedeling niet toereikend is voor het volledige palet aan menselijke uitingen én het bevestigt die norm door juist de uitzondering te benadrukken. Het geeft aan hoe moeilijk het is een beeld van gender te presenteren zónder de context van maatschappelijke normen.

Tastbare genderverschillen

Het grootste gedeelte van de tentoonstelling bestaat uit artefacten, foto's, video's, speel-

goed, toiletten, kleding en lichamen. Het museum laat zien hoezeer gender verweven is met uitingvorming in materiële zin. Aan het einde van de tentoonstelling worden vragen gesteld over hoe je zelf met gender kunt spelen. De bezoeker heeft dan al meer dan genoeg inspiratie gekregen over hoe dat kan. Er is ruimte ontstaan in de kijk op het materiële, zodat men gender verder kan verkennen, ermee kan experimenteren en zo bestaande normen kan verbuigen en veranderen.

Dat wat minder zichtbaar is, zoals innerlijke gevoelens rond genderidentiteit en problematische machtsverhoudingen (die leiden tot duidelijk zichtbaar geweld), komt daarmee minder aan bod. Aan de ene kant geeft dit een vertekend beeld van de werkelijkheid van velen die door hun genderidentiteit te maken krijgen met onderdrukking. Aan de andere kant belicht het gender op een manier die voor iedereen herkenbaar is. Door al die verschillende mogelijkheden vanuit de hele wereld komt men in aanraking met dat wat eerder onbekend was. En dat kan de bezoeker meenemen: inspiratie om met een vrolijke en open blik naar gender te kijken. <

De 7 Provinciën
design • bouwkundig ontwerp • uitvoering • bemiddeling o.g.

www.ydesign.nl 020-419 39 38 KNSM laan 867 1019 LK Amsterdam

De Insulindeweg in 2019, ondanks de bomen kaal en stenig

Insulindeweg, begin van groene Oost-Westroute

Draai de kaart van Amsterdam een kwartslag en de Indische Buurt, met als toegangspoort de Insulindeweg, komt ogenschijnlijk ineens een stuk centraler te liggen. Van de Insulindeweg kan Amsterdam een mooie, groene toegangslaan maken die aansluit op groot aantal Amsterdamse parken, vindt Bastiaan Vlierboom. Een haast promenade-achtige laan voor fietsers, wandelaars en hoogwaardig openbaar vervoer. Kortom, de Insulindeweg als centrale laan met een enorme potentie.

TEKST: BASTIAAN VLIERBOOM
 FOTO'S: MARCEL DE KNOCK EN BEELDBANK AMSTERDAM
 KAARTJE: PAUL OUWERKERK

De Insulindeweg, ooit de parel van de Indische buurt, zou getransformeerd moeten worden tot Stadsboulevard; een prachtige laan nog mooier dan de lanen in Zuid. Een laan die de koppeling maakt tussen het stedelijk rood van straatwanden, kades en pleinen met het groen van landelijk Noord, waar je vlak na de Schellingwouderbrug op de schaats stapt zodra het kan, of de polder in fietst en de dijken over rijdt.

De Indische Buurt is onder te verdelen in twee delen: Indische Buurt Noord en Indische Buurt Zuid. Beide delen worden gescheiden door de Insulindeweg, die met haar brede profiel identiteit aan de wijk zou moeten geven en onderdeel zou kunnen zijn van een route langs de parken van Amsterdam. Op dit moment heeft de Insulindeweg nog niet de uitstraling van de route waarvan ze deel uitmaakt. Een groene route die verbonden is door een snoer van parken en die een enorme potentie heeft. Deze Nieuwe Amsterdamse Laan, zoals we haar voor het gemak zullen noemen, is prachtig. Langs de route ligt eerst het Flevopark (links) en vervolgens het Oosterpark (rechts). Na het

kruisen van de Nieuwe Amstel Brug komt iets later het Sarphatiepark (rechts). Na het Museumplein (rechts) kruist de route met een brug het Vondelpark bovenlangs. Na het Bilderdijkpark (links) passeer je het Frederik Hendrik Plantsoen en eindig je bij Café-Restaurant Amsterdam en het Westerpark.

Schitterend uitzicht

Terug naar Oost. De Zuiderzeeweg, met aansluiting op zowel de Amsterdamse- als de Schellingwouderbrug, doorsnijdt het Zeeburgereiland. Vanaf de Schellingwouderbrug heb je een schitterend uitzicht op de Oranjesluizen en het Buiten-IJ. En binnenkort vervolgt de Zuiderzeeweg haar route door het stedelijk weefsel van Zeeburgereiland: Sportheldenbuurt, Sluisbuurt en de toekomstige Baaibuurt Oost en West. Met een bocht gaat het dan hoog over het open water van de baaien heen als onderdeel van de Amsterdamsebrug over het Amsterdam-Rijnkanaal kanaal verder de stad in. Dit moet je kunnen beleven, lekker beschut vanuit de tram of fietsend in de wind. Dit zijn de vervoersmiddelen waarmee we ons in de toekomst nog meer dan nu zullen verplaatsen binnen Amsterdam. In het Meerjarenplan Fiets 2017-2022 valt te lezen dat de 835.000 Amsterdammers bij elkaar ongeveer 1 miljoen fietsen hebben die samen 2 miljoen kilometer per dag fietsen. In 2025 is dat aantal men-

sen tot 906.000 toegenomen. Zoveel fietsers kunnen voor ruimtelijke en verkeerskundige problemen zorgen. Daarom trekt Amsterdam veel geld uit voor comfortabel doorfietsen, gemakkelijk fietsparkeren en het nieuwe fietsen, voor een gezonde en bereikbare stad.

In dit kader past ook een toekomstvast en hoogwaardig OV-netwerk. Daarom is een nieuwe verkenning gestart naar ontsluiting voor openbaar vervoer en fiets voor Zeeburgereiland, waarbij ook de ontwikkelingen meegenomen worden van het Hamerkwartier/Noord en de ambities van Amsterdam voor wat betreft autoluw maken, luchtkwaliteit en duurzaamheid. De verkenning is in het voorjaar van 2020 gereed.

Grote stadsuitbreiding

Net als in 1867, toen een 'Plan tot uitbreiding van Amsterdam' werd getekend door stadsarchitect J.G. van Niftrik, is er nu weer een grote stadsuitbreiding van dezelfde omvang noodzakelijk. Van Niftrik ontwierp een fraai collier rond de Singelgracht, maar zijn plan verwerd tot het pragmatische plan-Kalff, een sobere gordel voor 100.000 woningen die tussen 1877 en 1920 aan de stad werden toegevoegd. Later volgden ook de Kinkerbuurt en de Indische Buurt. In het plan van Van Niftrik was destijds de Ceintuurbaan bedacht als begin van een doorgaande boulevard vanuit de Indische

De Insulindeweg in de jaren '70

Buurt in Oost naar de Houthavens aan het IJ in West. En laat dit nou net de gebieden zijn waartussen tot 2040, nu voornamelijk rondom het Binnen-IJ, Amsterdam wordt verdicht tot een compacte stad, waarin hoogwaardig openbaar vervoer en fietsmobiliteit een cruciale rol

spelen. Het verbeteren van de route via de Insulindeweg, Flevoweg en de Amsterdamse- en Schellingwouderbrug biedt veel meer mogelijkheden dan nu worden gezien. Na de Amsterdamsebrug is er een mooie spreiding:

een veelheid aan routes over dijk, pad, kade of weg leiden naar verschillende bestemmingen in de stad. Het huidige tracé van tramlijn 3 (Korte Zoutkeetsgracht-Museumplein-Ceintuurbaan-Flevopark), doorgetrokken over het Zeeburgereiland tot aan Landelijk Noord, zal een fraaie route vormen die, bestemd als tweede fietsring, met zorg ingericht zou moeten worden als een echte Amsterdamse laan, met een tram, bomenrijen, promenade. Als voorbeeld zouden de Apollolaan en Churchillaan kunnen dienen of de mooi ontworpen en beplante straatzone van Frederiksplein en De Nederlandsche Bank.

Smaragd: goed begin

Met het woonblok De Smaragd in de Indische Buurt, dat op de hoek van de Insulindeweg naast het Muiderpoortstation is gelegen en in 2016 werd opgeleverd, is een goed begin gemaakt. Hier krijgt de Insulindeweg eigentijdse allure die hoort bij een echte Amsterdamse laan. Een fietsstraat, tramtracé en boulevard ineens, startend in Oost bij de Schellingwouderbrug en aansluitend op de wegen naar West. Deze laan, beginnend in de Indische Buurt zal in schoonheid en kwaliteit niet onderdoen voor de Churchill- en Apollolaan in Zuid. Sterker nog, ze zal deze overtreffen. <

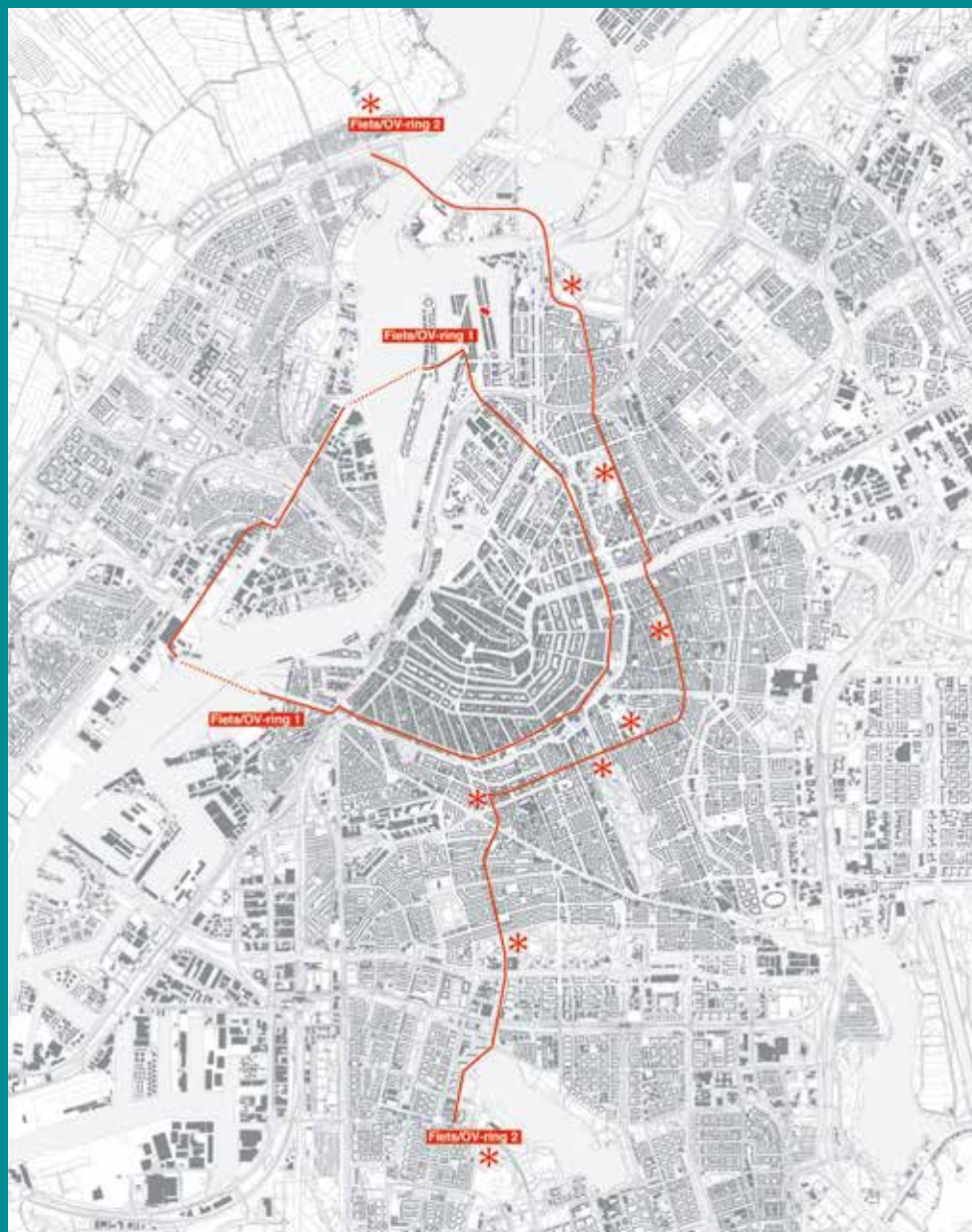
Bastiaan E. Vlierboom is architect en urbanist.

Doorgaande routes

Historisch gezien kent Amsterdam meerdere doorgaande routes in de stad. Maar voordat zulke routes een feit waren moesten er een aantal barrières overwonnen worden. Er werden bruggen over de Amstel en het Vondelpark gemaakt. De Spoorwegwerken Oost – waarmee de spoorlijnen tussen het Centraal Station en het Amstelstation op dijklichamen werden gelegd en straten met viaducten werden overbrugd – hadden als belangrijkste doel de verbetering van de verbindingen tussen de (nieuwe) wijken in Oost met de naast gelegen Oosterparkbuurt en de rest van de stad. Mede daardoor konden de Indische Buurt en Watergraafsmeer betere tramverbindingen met de stad krijgen.

Met het Plan Zuid van architect Berlage (1917-1925) werd de ontwikkeling van het gebied ten zuiden van de stad ter hand genomen, tussen de rivieren Amstel en Schinkel. Uiteindelijk kwamen hier de Rivieren-, Apollo- en Stadionbuurt. Hier ontstonden mooie, doorgaande routes met aantrekkelijke profielen en veel aandacht voor architectuur. Min of meer hetzelfde geldt voor Plan West (1922-1927), een ontwerp van Gratama en Hulshoff bestaande uit grote bouwblokken die samen lange straatwanden vormen, van soms wel 250 meter lang.

Pas in 1940 was de doorgaande route een feit nadat bij het nieuwe Muiderpoortstation onder de prachtig geklinknagelde viaducten door de tramlijn via de Insulindeweg verbonden en verlengd werd verder naar de Indische Buurt. Toen was de stad van oost naar west verbonden.

Afdalen in de Indische Buurt

TEKST: ANCEL RIESENER
FOTO'S: STADSARCHIEF
& BASTIAAN VLIERBOOM
KAARTJE: PAUL OUWERKERK

gerkade. Toen we nog op het Borneo-eiland in het Oostelijk Havengebied woonden, richtten we ons voor de dagelijkse boodschappen vooral op winkelcentrum Brazilië. Nu is het aantrekkelijker om de Indische Buurt in te gaan. Niet alleen voor de horeca, de sfeer op straat en de hoeveelheid speciaalzaken, maar ook omdat er zo veel te ontdekken valt.

Prachtige appartementen

Dat begint al wanneer je de Zeeburgerdijk oversteekt bij de Molukkenstraat en aan de zuidzijde langs het oude ROC-gebouw loopt. In deze voormalige modeschool, waarvan het ene deel uit 1914 stamt en het andere deel uit 1969, zijn door herbesteding prachtige appartementen gecreëerd. Ook net opgeknapt zijn de twee blokjes met de oudste sociale huurwoningen van woningcorporatie Eigen Haard uit 1912-1914 even verderop. De huizen, ontworpen door architect Leliman, waren voor die tijd ongekend ruim, met aparte slaapkamers en elektriciteit. Ze zijn pareltjes van oude Amsterdamse volkshuisvesting. Hier daal ik van de dijk af richting Lombokstraat. Iets verder is in de voormalige Derde Ambachtsschool Studio K gevestigd en, met de ingang om de hoek aan het Timorplein, de Stayokay die voor een ervaring van de buurt heeft gezorgd. Aan de westkant wordt het plein afgesloten door woningen van Herman Zeinstra met hun karakteristieke glazen gevels, die je op diverse plekken in de omgeving kunt tegenkomen. Ik draai om en loop terug richting Javaplein. In de driehoek Borneostraat, Javaplein en Madurastraat realiseerde architectenbureau Geusebroek Stefanova, in opdracht van de Alliantie, de Borneohof. Een markant gebouw dat in 2011 de Amsterdamse Nieuwbouwprijs kreeg. Het 'afhakken' van de hoek met de Molukkenstraat in de nieuwbouw heeft ervoor gezorgd dat het Javaplein een echt plein is geworden; een bruisend middelpunt van de buurt.

Het Borneo Architectuur Centrum vervolgt zijn serie artikelen over de relatie van het Oostelijk Havengebied met de wijken er omheen. Dit keer: de Indische Buurt. Ancel Riesener maakt een wandeling vanaf de Zeeburgerkade, waar de transformatie van het Oostelijk Havengebied begon, en daalt vanaf de dijk de buurt in waarmee dit eerste deelgebied met nieuwe bruggen verbonden werd.

Het is niet zo lang geleden dat hier veel plekken no go-areas waren, de wijk was begin deze eeuw erg verloederd. Gelukkig is daar tegenwoordig niet veel meer van te merken. De Indische Buurt is een opkomende multiculturele wijk geworden met hippe horeca, kleine speciaalzaken, creatieve winkeltjes, Marokkaanse supermarkten en Turkse bakkerijen in gebouwen uit het begin van de 20e eeuw. Met in het oosten het Flevopark, populair onder wandelaars en picknickers. De buurt werd gebouwd voor middenstanders en ambtenaren. Rond de Javastraat vond de eerste woningbouw plaats door particulieren. Het waren kleine, smalle woningen, vaak slecht van kwaliteit. De Woningwet (1902) veranderde dat, huizen werden ruimer, kregen binnentuinen en de straten werden breder. Er is ook veel Amsterdamse School gebouwd. Helaas kon, door de te gehaaste aanpak bij het bouw-

rijp maken van de grond en slecht onderhoud, weinig gered worden.

Met de stadsvernieuwing in de jaren tachtig en de aandacht van toen ontstond een heel andere uitstraling. Vanaf 2008 met de tweede vernieuwing heeft de gemeente niet stilgezeten. Samen met woningbouwcoöperaties werd een offensief ingezet, met als belangrijke elementen het diversifiëren van het woningaanbod (meer koopwoningen) en daarmee het creëren van een diversere sociale samenstelling van de buurt. Ook in het winkelbestand werd stevig ingegrepen, waardoor de Javastraat nu een populaire straat is geworden. De gentrificatie heeft een gunstige invloed op de openbare ruimte zonder dat het, vooralsnog, de diversiteit aan bewoners aantast. Het is wel te hopen dat dat zo blijft.

Zelf woon ik sinds vijf jaar aan de rand van de buurt, in Pakhuis Zondag aan de Zeebur-

Gereneveerd en nieuw ontmoeten elkaar in de Borneodriehoek

Makassarplein, een plein voor ontmoeting

Berlageblokken

Tegenover deze nieuwbouw staan de Berlageblokken, arbeiderswoningen, vernoemd naar hun architect H.P. Berlage. De drie woonblokken staan tussen Javastraat en Balistraat. Ze behoren tot de eerste woningen die na het in werking treden van de Woningwet voor het armste deel van de Amsterdamse bevolking werden gebouwd. De plattegrond is geïnspireerd op de Britse 'modelcottage'. De in rode baksteen opgetrokken gebouwen vallen op door de originele kleuren van de kozijnen: geel en groen.

Bij het zebepad steek ik de Molukkenstraat over en loop weer richting Zeeburgerdijk. Aan de overkant wordt volop gebouwd aan een nieuw complex met 130 sociale huurappartementen. De entrees van deze woningen zijn deels met een voordeur aan de straat. Het geheel sluit aan bij de architectuur in de omgeving.

Ik wandel verder naar het Makassarplein. Daar doemt nu duidelijk de Amsterdamse School op. In de plinten hebben de bedrijfsruimtes hun oorspronkelijke functie weer terug nadat de woningcomplexen grondig zijn gerenoveerd. Het plein zelf is mooi opgeknapt en huisvest onder andere een buurthuis en speelweide. Verderop, richting het Javaplantsoen, is nog meer Amsterdamse School. Daar staat een schoolgebouw herkenbaar aan deze stijl. De buurt is sowieso goed bedeed met scholen. Wanneer ik langs het plantsoen richting Javastraat loop kom ik er drie tegen. Ik loop de Soembawastraat in richting Insulindeweg en passeer de laatste van deze drie scholen aan mijn linkerhand. Het is een goed voorbeeld van een latere Amsterdamse School-school: een strak ontwerp opgebouwd uit kubistische volumes met veel minder siermetselwerk dan de vroege Amsterdamse School, maar desalniettemin mooi gedetailleerd.

Nu loop ik de Semarangstraat in, met beton en fantasieloze nieuwbouw. Gelukkig hier en daar ook nog wat plukjes Amsterdamse School, en

wanneer ik aan het eind naar rechts kijk zie ik aan de horizon de koepel van de Majellakerk, waarin het Nederlands Philharmonisch Orkest huist. De kerk is ontworpen door architect Jan Stuyt en is geïnspireerd op Byzantijnse kerken, met name de Aya Sophia in Istanboel.

Waardige entree

Richting Molukkenstraat zie je ook goed onderhouden gevels in de stijl van de Amsterdamse School. De tussenliggende woningen (1925) zijn van architect Joan van der Meij. De hoektoren Molukkenstraat-Valentijnkade geeft een waardige entree naar de buurt met het hoge metselwerk. Richting de Insulindeweg wordt het aan deze kant van de straat weer wat levendiger door de winkels die er zitten. Op de kruising met de Insulindeweg probeer ik mij de hoekpanden voor te stellen die hier ooit stonden. Op archiefphoto's zie je het elan van deze gebouwen. Wat ook opvalt is de groenstrook over bijna de gehele lengte tot aan het spoor in het midden van de Insulindeweg, waar nu de tram- en busbaan loopt. De ventwegen zijn er dan nog niet en de straat heeft veel meer allure dan nu.

Ik steek over en loop tot halverwege de Albert Heijn die hier over de gehele breedte van het pand (ook Amsterdamse School) zijn ruimte opeist. Fijn dat de grootgrutter de gevel respecteert en de omlijsting van de etalages intact heeft gelaten. De kleur blauw waarin deze zijn geschilderd misstaat niet. Hier recht tegenover begint de Eerste Atjehstraat. Gelijk veranderd de architectuur weer en loop ik tussen de bebouwing van begin 20e eeuw, met rechts de Van der Pek-blokken. Jan van der Pek, nu vooral bekend van de Van der Pekbuurt in Noord, heeft hier een prachtige binnentuin als onderdeel van de architectuur gecreëerd. Hoe westelijker ik loop, hoe ouder de architectuur. Overall Franse balkonnetjes en alleen wanneer ik bij de Sumatrastraat oversteek en de Tweede Atjehstraat inloop, passeer ik op de hoek nieuwbouw. Aan het eind van de straat staat

een markant gebouw uit deze tijd, de Smaragd. Jammer dat wanneer ik de hoek om loop richting de Javastraat hier weer van die onbestendige nieuwbouw uit de jaren tachtig staat. Als je hier met de trein langs rijdt, besef je niet hoe prachtig deze buurt op sommige plekken is. Zoals de Balistraat met haar gebogen straatwand: vroeger een wat duurdere straat waar men neerkeek op de omliggende straten. Hier zijn de huizen net iets statiger en zijn de balkonnetjes aan de voorzijde net iets groter dan in de omgeving. Ik heb dorst gekregen van de wandeling, pak een terrasje in de Javastraat en geniet van de bedrijvigheid. Er is nog veel meer te zien in de buurt, realiseer ik mij, wellicht voor een volgende wandeling. ◀

Ancel Riesener is grafisch ontwerper en bewoner van pakhuis Zondag op Cruquius. Eerder bouwde hij een huis aan de Scheepstimmermanstraat op Borneo-eiland.

BAC: Centrum voor moderne architectuur en stedenbouw van het Oostelijk Havengebied

Het BAC heeft een vaste tentoonstelling over de ontwikkeling van het Oostelijk Havengebied en wisselende tentoonstellingen. Er worden rondleidingen, verzorgd door architecten uit de buurt en er zijn boeken en unieke publicaties te koop. Er is een lezingenprogramma. Zie de website!

Vanaf CS Bus 48 richting Borneo eiland, eindhalte

R. J. H. Fortuynplein 4
1019 WL Amsterdam
eva@bouwstudiolukkien.nl
06-50 83 82 93
www.bac-amsterdam.nl

Vergaderruimte te huur
Voor vergaderingen en borrels
€ 100,- per avond of middag
incl. btw en gratis koffie en thee

Symmetrie op de kruising Insulindeweg - Molukkenstraat

wel WELLNESS
come
AMSTERDAM

HOTEL JAKARTA
AMSTERDAM

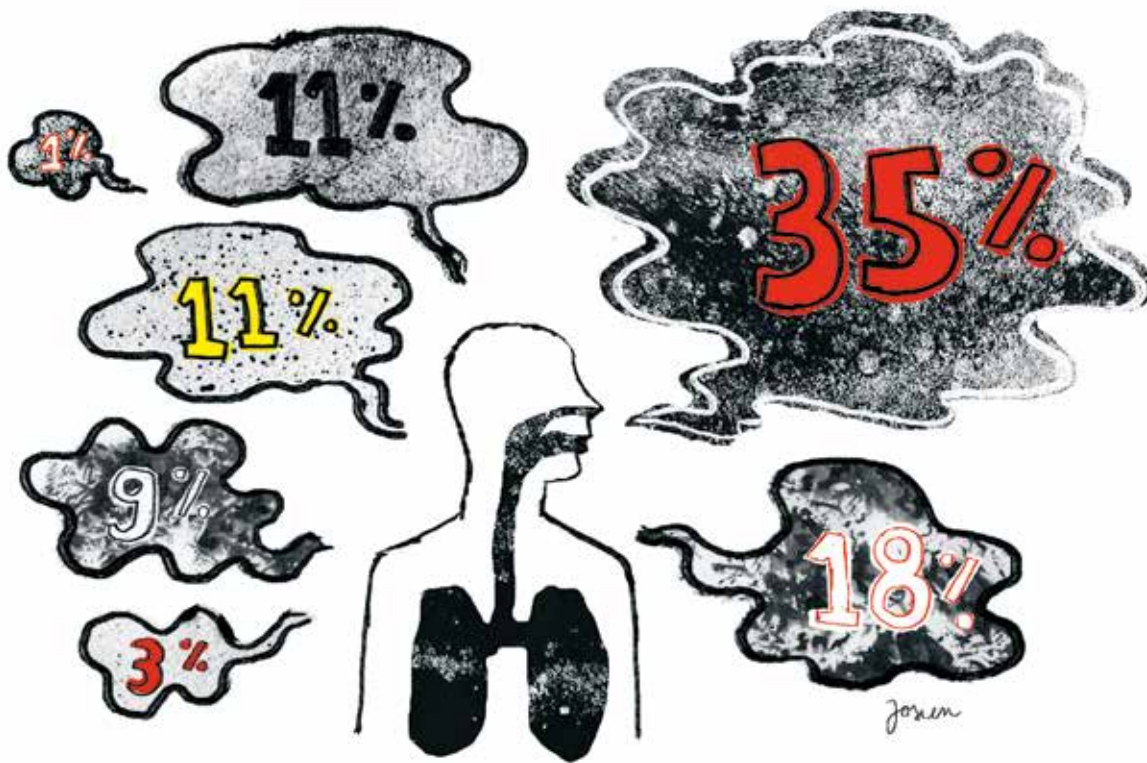
TWO
WORLDS
CONNECTED

W BY
WESTCORD

VERWEN JEZELF MET EEN DAGJE
WELLNESS TIJDENS DE KOUDE
WINTERMAANDEN.
IEDEREEN IS WELKOM!

Bezoek onze website om een ontspannende behandeling te boeken.
We bieden ook dagpassen aan (vanaf €12,- vooraf reserveren is niet nodig).

HOTELJAKARTA.AMSTERDAM/WELLNESS

In Nederland is de lucht bijna overal ongezond. Alleen op Vlieland en Schiermonnikoog kan je nog gezonde lucht inademen. De luchtkwaliteit in Amsterdam behoort tot de slechtste van het land en zelfs van Europa. Toch is in de stad de lucht niet overal even vies. Een deel van Oost steekt relatief gunstig af.

TEKST: LISA SCHEERDER
ILLUSTRATIE: JOSIEN VOGELAAR

Vieze lucht

Door de vieze lucht in de stad rookt elke Amsterdammer ruim zes sigaretten per dag mee. Vieze stoffen in de lucht kosten de Amsterdammer een jaar van zijn leven. Maar wat is vieze lucht? Als het om vieze lucht gaat, worden twee stoffen bedoeld: stikstofoxiden en fijnstof. Niet te verwarren met stikstof en koolstofdioxide. Stikstof is van zichzelf niet schadelijk voor mens en milieu. Ongeveer 78% van alle lucht bestaat uit stikstof. De verbindingen van stikstof in de lucht die wel schadelijk zijn voor mens en milieu zijn de stikstofoxiden en ammoniak.

Koolstofdioxide (CO₂) komt ook vaak langs als het over het milieu gaat. Discussies over het klimaatakkoord gaan over CO₂-uitstoot. Toch speelt koolstofdioxide geen rol als het om luchtkwaliteit gaat; het veroorzaakt geen vieze ongezonde lucht. Koolstofdioxide is een broeikasgas dat voor opwarming van de aarde zorgt.

Terug naar de stikstofoxiden en fijnstof. Hoeveel daarvan is nou schadelijk? Amsterdam hanteert de normen die de Wereldgezond-

heidsorganisatie (WHO) heeft opgesteld. Deze normen zijn strenger dan de Europese normen, en volgens de Nederlandse Gezondheidsraad beschermen deze normen beter dan de Europese. De normen van de WHO voor stikstofoxiden en fijnstof worden bijna in de hele stad overschreden.

Waar komen de stoffen die de vieze lucht in de stad veroorzaken vandaan?

Bij de stikstofoxiden is de grootste veroorzaker het verkeer, 35%. Een aanzienlijk deel van de stikstofoxiden komt vervolgens aanwaaien, 18%. Dan is 11% afkomstig van werktuigen als graafmachines, kranen, shovels en aggregaten. 11% van de stikstofoxide in de stad is afkomstig van industrie, 9% van de zeescheepvaart, 8% van de binnenscheepvaart en recreatievaart. Tot slot is 4% afkomstig van lucht en rail, 3% van het huishouden en 1% van de stikstofoxiden in de stad is afkomstig van landbouw.

Dan de fijnstof. Daar is het beeld anders. Ruim 50% van de fijnstof in de stad komt aanwaaien. Het verkeer in Amsterdam is verantwoordelijk

voor 11% van de fijnstof. Industrie en huishouden (met name houtstook) voor 9%, landbouw voor 7%, zeescheepvaart en werktuigen voor 5%. Binnen- en recreatievaart en lucht en rail 2 respectievelijk 1% van de fijnstof.

Amsterdam kent een aantal zeer drukke straten waar de luchtkwaliteit het slechtste van de stad is. Het zijn de Prins Hendrikkade, Valkenburgerstraat, Weesperstraat, Wibautstraat, Amsteldijk, Stadhouderskade, Nassaukade en de Overtoom.

Hoe het zit in Oost? Een deel van Oost, het deel het dichtst bij het Centrum, overschrijdt de stikstofoxidenorm met een paar procent. Toch is die paar procent al lager dan de overschrijding in de rest van de stad. Bij ons zijn er ook negatieve uitschieters, namelijk bij de in- en uitgang van de Piet Heintunnel waar de norm met zo'n 25% overschreden wordt. Bij fijnstof hebben de meest oostelijk gelegen delen de minste last: Zeeburgereiland en IJburg kleuren oranje en op sommige plekken zelfs groen. De rest van de stad? Helaas, dieprood. <

Tan Flex KANTOOR, werkplek en vergaderruimte te huur in Zeeburg

- Zoekt u dichtbij huis een luxe kantoor met eigen opgang? Of een ruime, rustige en betaalbare FLEX werkplek om prettig te werken?
- Wilt u uw klanten of zakenrelaties in een representatieve ruimte ontvangen?
- Heeft u een vergaderruimte of trainingslokaal nodig?

Voor informatie mail naar info@denieuwevaart.info of bel telefoonnummer 020-4199282 Website www.denieuwevaart.info

De7 Provincieën

design • bouwkundig ontwerp • uitvoering • bemiddeling o.g.

De specialist voor dakterrassen, rvs leuningen, balustrades, trappen, verbouwingen en dakopbouwen. Wij werken vanaf 'creatief' concept tot en met volledige uitvoering, en bouwen altijd duurzaam.

www.ydesign.nl 020-419 39 38 KNSM laan 867 1019 LK Amsterdam

Biomassa het toverwoord?

Van het gas willen we af
boren of drillen
is wat we niet meer willen
olie van Poetin of bin Salman
is ook al geen goed plan
zonnepanelen
zou kunnen schelen
maar hele velden vol
vraagt ook zijn tol
de ondernemers die zijn bedreigd
zijn tot andere investeringen geneigd

Windmolens zijn een vervuiling van de horizon
vissers willen ze niet op zee
de kernreactor met zijn radioactiviteit
blijkt sinds Tsjernobil
een aanslag op onze veiligheid
ja een duurzame energievoorziening
dat valt niet mee.

Wat is dan wel een oplossing, rara?
dat is Biomassa!
fossiel is uit, biomassa in
het klinkt verantwoord en vertrouwd
het gaat gewoon over het verbranden van hout!

De bomen komen
oa uit de bossen van Zweden
het Zweedse Vattenfall
is dus dik tevreden
en de CO₂-uitstoot gaat
dankzij Brusselse hocus pocus
naar beneden.

Zelfs Groen Links is om
en vindt zichzelf
voor de beoordeling
van de benodigde vergunningen te dom
een fikse miljoeneninvestering van Wiebes
doet de rest
en zo bevuilt
de opvolger van NUON
straks ons tot nog toe schone IJburgse nest
legt het oerbos het loodje
en haakt de politiek ons pootje.

JOYCE HES

lolaland

biedt ruimte aan alle IJburgers,
jong en oud, die iets willen organiseren.

Wil je optreden, een workshop geven,
een prikfeest hosten
of een avond programmeren?

Mail ons! hallo@lolaland.nl

Pampuslaan 501 - 1087 HP - Amsterdam

bevoegd docent geeft
gitaarles
- alle leeftijden
- alle stijlen
- klassiek en elektrisch

KNSM-Laan 768
bel voor info
06 24 12 48 85

DIERENKLINIEK HAVENS Java-eiland

Openingstijden
ma. | di. | vr. 09.00 - 19.00 uur
wo. 13.00 - 19.00 uur
do. 09.00 - 17.00 uur

Behandeling volgens afspraak
tel. (020) 41 93 583

Sumatrakade 377 - 379 | 1019 PM Amsterdam

Gentleman kapsalon

- zoekt u een kapper waar u alle aandacht krijgt?
- maak 24/7 zelf uw afspraak in onze webagenda
- genoeg van grijs haar? ervaar onze natuurlijke kleuren

Levantplein 68 - KNSM-eiland - 020-41 975 41 - www.gentleman.nl

TEKST: TINEKE KALK

Podcasts zijn booming. Wat zijn podcasts en waar kun je ze beluisteren? Hoe maak je er zelf een en kan je dat uit een boekje leren of toch alleen maar in de praktijk?

Lezen en luisteren

Van jongs af aan ben ik verknocht aan de radio. En sinds een paar jaar is er de podcast, een soort radio-uitzending. Het woord podcast is trouwens een samen-trekking van ipod en broadcast. Wat belet mij om er zelf een te maken? Ik ben nieuwsgierig, houd van interviewen en verhalen vertellen. Alleen hoe maak je een podcast? Aangezien ik naast een luisteraar ook een lezer ben, ga ik op zoek naar boeken over dit onderwerp.

Op de omslag van het boek *De kleine podcasten voor dummies* staat: podcasten van opname tot publicatie, basismaterialen en technieken, de juiste doelgroep bereiken en de grootste valkuilen van podcasters. Wat wil ik nog meer? Hoewel ik volgens de auteur Richard den Haring ook heel simpel met mijn smartphone kan opnemen en monteren moet je voor het echte werk een keuze maken uit allerlei verschillende podcastplayers, providers, microfoons, een omnidirectionele microfoon, een unidirectionele of toch een condensatormicrofoon? En dan hebben we het nog niet eens over de keuze voor de frequentie van een podcast, audiomontages en formaten, lossy en lossless, en ga zo maar door. Terwijl dit boek systematisch alle aspecten van podcasten bespreekt, kiest het boek *De podcast professor* voor een lossere vorm. Bovendien richt Peter de Ruiter zich in zijn boek niet alleen op makers maar ook op de luisteraars. Hij laat in zijn boek de nodige podcastmakers aan het woord: van scenario schrijfster Marjolein Bierens van VPRO's Hotel Schiller, een podcast opgenomen met professionele acteurs in een studio, tot de huispodcast van ene Annelies waar regelmatig van alles mis gaat, van storende achtergrondgeluiden tot gehakkel en gestuntel en een microfoon die piept. Hoewel niet systematisch gerubriceerd, staat in dit boek even zo veel, zo niet meer dan in het boek van Richard den Haring. Behalve dat de luisteraar in mij erg aan bod komt door de vele nieuwe luistertips, geniet de lezer in mij van zijn plezierige toegankelijke stijl. Toch zie ik mij, na grondige bestudering van beide boeken nog niet meteen een podcast maken.

Dus ga ik in mijn buurt op zoek naar een cursus podcast maken en kom zo bij Leon Paquay terecht. Hij is de initiator van Geluiden uit Oost (www.geluidenuitooost.nl) waarop podcasts over Oost te beluisteren zijn. Leon woont en werkt in Oost. Samen met zijn vrouw runt hij Viewpoint. Het bedrijf is gevestigd op het Cruquiseiland en maakt documentaires over maatschappelijke thema's voor de publieke omroep en voor bedrijven. Onlangs was Leons serie *De Schuldmaschine*, over schulden van jongeren in Zuidoost, op televisie.

Door zijn audiotechnische deskundigheid maar ook zijn grote betrokkenheid bij Oost kwam hij vorig jaar op het idee om buurtbewoners te leren hoe zij een podcast over hun buurt kunnen maken. Tien mensen meldden zich aan en dankzij een kleine subsidie van het fonds voor Oost kregen de cursisten de beschikking over microfoons. Dat het kiezen van een geschikt onderwerp nog niet zo makkelijk is, merkte cursist Lucy Buddelmeijer. Oorspronkelijk wilde zij een podcast maken over Stek Oost, de plek waar Nederlandse jongeren en statushouders samenwonen. Al snel bleek dat het te veel tijd kostte om het vertrouwen van de bewoners van Stek Oost te winnen. Daarom koos ze voor de Haak-in, een ontmoetingsplek voor buurtbewoners waar met behulp van verzameld afvalplastic nieuwe producten worden gehaakt en geknoopt.

Inmiddels heeft Lucy al drie podcasts op Geluiden uit Oost geplaatst, waarvan een samen met Leon. De technische kant van podcasten gaat haar nog altijd niet makkelijk af: van het vergeten om de microfoon open te zetten tijdens een interview tot de lastige montageklus. Soms heeft ze de neiging om ermee te stoppen, maar tegelijkertijd vindt ze het podcasten steeds leuker worden. Het interviewen gaat haar elke keer beter af en ze durft hoe langer hoe meer te experimenteren met het voor het voetlicht brengen van een verhaal. Toen ze na vier avonden monteren drie uur materiaal tot tien minuten had teruggebracht, stuurde ze de eerste versie naar Leon op. Jammer is wel

dat de meeste cursisten na het maken van hun eerste podcast zijn afgehaakt: het is namelijk zo leerzaam en inspirerend om in een groepje elkaars podcasts te bespreken.

Een ding is haar wel duidelijk geworden: podcast maken leer je niet alleen uit een boek, hoewel ze best wat aan dat boek van Richard den Haring, *De kleine podcasten voor dummies*, heeft gehad. Maar het meest leer je van doen en nog eens doen. <

De kleine podcasten voor dummies, Richard den Haring, €9,99. 160 pagina's. Uitgeverij BBNC bv, Amersfoort 2018. ISBN 9789045355511

De podcast professor, leert je podcast luisteren en maken, Peter de Ruiter, €17,99. 224 pagina's. Uitgeverij Van Duuren media bv, Culemborg 2018. ISBN 9789463560801

Amsterdam-Oost is een levendig en populair stadsdeel. Het heeft een mooie mix van culturen, leeftijden en activiteiten. Om die veelzijdigheid uit te dragen hebben een aantal actieve bewoners het initiatief opgevat om verhalen uit de wijk op te halen en korte podcasts te maken.

Podcasts maken hoeft niet moeilijk te zijn maar er zijn wel een aantal handige weetjes en zaken waar je op moet letten. In een inleidende cursus wordt je op de hoogte gebracht van de valkuilen die je moet vermijden. Naast stemgebruik, redactie, opname techniek wordt er aandacht besteed aan verhaalstructuur en audiomontage. Geluiden uit Oost organiseert cursussen die je wegwijs maken in de techniek. Wil je hieraan meewerken, geef je dan op via hello@geluidenuitooost.nl.

O KOM MAAR EENS KIJKEN...

WAT U IN DE BOEKHANDEL VINDT

020 - 419 3023 – boekhandel van Pampus – KNSM-laan 303

Vier je Sinterklaas? Dan is je cadeaustress achter de rug, de goedheiligman is weer veilig op zijn boot en we zijn weer tien maanden vrij van pepernoten en marsepeinen aardappels.

Vier je kerst met cadeautjes? Wat dacht je van een voorstelling cadeau? Koop een kaartje, pak het prachtig in, benevel het met een wolkje parfum en verleid zo je lief, moeder, vader, kind, buurvrouw tot geestverruiming in een van de prachtige theaters in ons stadsdeel!

t/m 29 december

SBK KNSM: **Small but Oh là là!**

Groepstentoonstelling met werk van Merijn Bolink, Moritz Ebinger, Judith Geerts, Mary Geradts, Gabriëlle van de Laak, Ernest Laeven, Wouter van Riessen, Lieve Rutte en Tanja Smeets.

De kunstwerken hebben één ding gemeen: ze prikkelen je fantasie en verwondering met hun 'stoerheidsfactor'.

di-vr 10:00-18:00 uur, za-zo 11:00-18:00 uur, KNSM-laan 307-309 gratis

Zaterdag 14 december

Buurthuis Archipel: **Makassar Muzieksleutel**
Muziek is de enige taal in de wereld die iedereen spreekt. Een middag vol talent: Marokkaans, Turks, Surinaams, Nederlands en meer. Tot slot doen is er een overdonderende Sing-a-long. Uiteraard zijn er heerlijke hapjes en drankjes.

13:00-18:00 uur, Makassarplein gratis

Zondag 15 december

Kindervreugd: **Zeeburg Zingt, kerstconcert**
Met veel bekende kerstliederen, en een aantal klassieke en romantische liederen.

14:00 uur, Kramatweg 31a
€ 6 / € 5 / 2 makkies

Maandag 16 december

Q-factory: **Film Cry Baby**

Ooit geweten dat Iggy Pop ook acteerde? In deze persiflage op tienermusicals als Grease en Elvis Presleyfilms speelt hij de oom van een zeer jonge Johnny Depp. Muziek en humor, wat wil je nog meer op maandagavond?!

20:00 uur, Atlantisplein 1
€ 7,50

Vrijdag 20 December

Meevaart: **Cabaret en Comedy, Arto Lokalo Open Mic**

Een avond om de lachtranen vrijelijk te laten stromen, georganiseerd door Cultopia. Met try-outs van Marleen Dekker en headliner Edo Blauw.

19.15 uur, Balistraat 48A gratis

Zaterdag 21 december

Q-factory: **ABBA Gold christmas special**

Wat is er mooier dan Kerst inluiden met vrienden en familie dansend op ABBA-hits als

'Dancing Queen', 'Super Trouper' en 'Happy New Year'? Ook dit jaar weer de speciale kerstshow van Abba Gold, de met toestemming van de originele ABBA-leden opgerichte tribute band.

20:30 uur, Atlantisplein 1
€ 16,50

Woensdag 25 december

Mezrab: **Strings on a pearl**

Laat je verwarmen door verhalen, muziek, improv en soep.

20:00 uur, Veemkade 576 donatie

21-29 december

Pleintheater: **Boeschoten & Guthman: MEIS!**
Kerstvoorstelling voor jong en oud. De kleine Meis dwaalt in haar eentje door het bos totdat ze plots oog in oog staat met een muis op een rood fietsje. Hij verklapt haar het grote geheim: alle dieren kunnen praten! En zo begint het avontuur van haar leven. In MEIS! spreken taal, verbeelding en humor een grote rol. Daarnaast is geluid een essentieel element in dit theatrale hoorspel.

Naast de voorstelling is er van alles te doen in het hele gebouw. Zo kun je na elke voorstelling blijven voor het KinderAtelier van 17:00 tot 19:00 en ook gezellig blijven eten.

16:00 uur, Sajtplein 39
€ 9 / € 12

Dinsdag 31 december

Q-factory: **LOBI x NYE special**

Het motto voor deze avond is 'niet zeuren maar schuren'. Dat gaat lukken met de lekkerste RnB, hip-hop en hete hitjes van Kanye West en Justin Timberlake, tot Ne-Yo en Nelly. Alles komt voorbij, met een hitte waar je U tegen zegt! Haal je dansschoenen maar uit de kast!

22:00-04:00 uur, Atlantisplein 1
€ 23,44

Dinsdag 31 december

Bimhuis en Muziekgebouw: **Oud en Nieuw**
Dit jaar in het teken van Circus Kagel, een muziektheaterproductie rondom Variété van Mauricio Kagel. Het wordt een waar circus, compleet met gewaagde acts en vervreemdende circusmuziek op verschillende podia. Met o.a. Asko|Schönberg, Tijn Wybenga, Loes Haverkort en haar band LOUISV, Guus Janssen Trio en een DJ met dansbare plaatjes. En natuurlijk bubbels, oliebollen, en een van de

beste uitzichten over de stad.

20:30-02:00 uur, Piet Heinkade 3
€ 44 / € 55

Maandag 23 en dinsdag 24 december

Muziekgebouw: **Nieuw Vocaal Amsterdam en Holland Baroque, Kerstspel**

'Hartverwarmender dan dit zijn kerstconcerten zelden' schreef NRC in een 5-sterrencensie over Kerstspel. Aan deze familievoorstelling doen alle 350 leerlingen van de zangopleiding Nieuw Vocaal Amsterdam mee. Ze treden op met Holland Baroque o.l.v. Daniel Reuss. Dieuwertje Blok speelt de rol van Maria die op latere leeftijd terugkijkt op de kerstperiode.

23 dec 15:00 en 19:30 uur, 24 dec 11:30 en 15:00 uur, Piet Heinkade 1
€ 10 / € 30

Vrijdag 3 januari

Bimhuis: **Kruidkoek, Groove Beast**

Wat is eigenlijk een groove? Dit explosieve bandje gaat het ontdekken! De jongheeren van Kruidkoek noemen het zelf Garage Jazz: een mix van 'conceptuele, instrumentale, Rock, Jam, Funk, Ska, Afro, Disco grooves'. Het is een mengsel van zo ongeveer alle muziekgenres die je kunt bedenken. Hoe het klinkt? Groovy! Voorafgaand aan het concert is er een speciale groovespecial workshop in de Atriumzaal van het Muziekgebouw.

14:30 uur, Piet Heinkade 3
€ 10 / € 15

Vrijdag 10 januari

NedPho koepel: **Openbare repetitie Fauré en Mozart**

Altijd als eens willen weten hoe een concert tot stand komt? Of simpelweg een liefhebber van Fauré of Mozart? Bij het Nederlands Philharmonisch orkest is publiek ook deze maand welkom tijdens een repetitie.

16:00 uur, Batjanstraat 3
€ 2,50

Koken met Neeltje

Varken, dead or alive*

TEKST : NEELTJE WIEDEMEIJER

Het is mijn lievelingsbeest, het varken. Het dier is slim, grappig, en – naar het schijnt – heel zindelijk. Helaas zouden mijn burens het niet waarderen als ik er één ging houden in mijn postzegeltuintje.

Aan de andere kant van die liefde zit mijn maag. Het varken is een onderschatte leverancier van vlees. De oude Romeinen vonden varkensvlees absoluut superieur. De varkens van die oude Romeinen stonden waarschijnlijk nog dicht bij hun aartsvaders: de wilde zwijnen, ook fantastisch eten voor de kerst. Lang en langzaam gestoofd met wijn en kruiden... mmm.

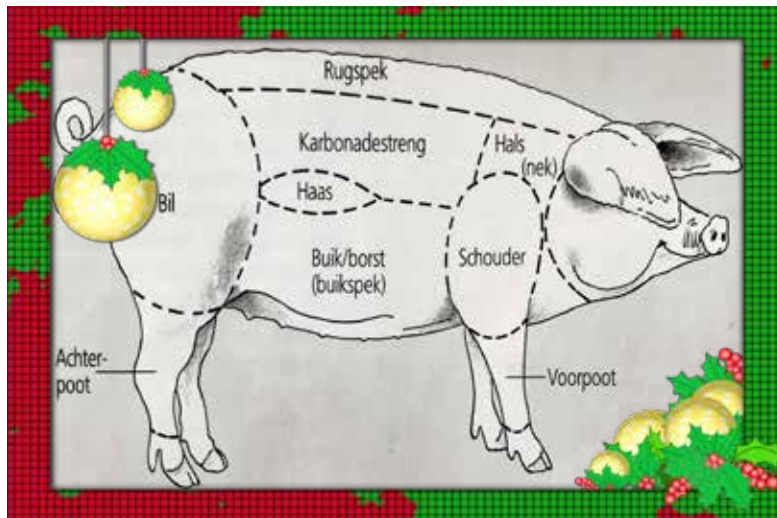
Een van de talloze recepten met varken is paté. Handig, want je maakt het van tevoren, dan wordt 'ie ook nog eens lekkerder. Je voorgerecht is dus klaar en dat scheelt keukensstress. Daarom bij deze mijn recept.

Nodig: een ovenvaste vorm. (Een cakevorm kan ook prima, dramatische potten met een varkenskop op de deksel zijn niet nodig.)

1 kilo speklappen

250 gram kippen- of varkenslever

100 gram vet rookspek

250 gram kalfsvlees

1 grote ui

1 teen knoflook

1 takje tijm

een halve liter wijn

zout en peper

wijnbladeren

Haal alle ingrediënten door de gehaktmolen of keukenmachine. Doe de kruiden en de wijn erbij. Meng goed en zet een nacht in de koelkast.

De smaken moeten goed op elkaar inwerken.

Voor variaties kun je op dit punt van alles toevoegen, naar eigen smaak. Denk eens aan noten, cranberries of champignons.

Bekleed de volgende dag de vorm met wijnbladeren. Die zijn te krijgen bij uw exotische slager/groenteboer. Stort de farce (zo heet dat vleesmengsel) in de vorm en dek af met bladeren. Je kunt ook ontbijtspek nemen, maar ik vind wijnbladeren lekkerder.

Zet de vorm in een grotere bak met warm water. Zet het geheel in de oven, op 170° C.

Check na anderhalf uur hoe het ermee staat. Als de farce in het vet zwemt is 'ie gaar. Haal hem uit de oven en zet er een plankje op dat je verzwaart met bijvoorbeeld een blikje bonen. Laat afkoelen en zet nog tenminste een nacht in de koelkast.

Als je de paté lang wilt bewaren, bedek de afgekoelde paté dan met een laag vet van een centimeter dik. Hij blijft dan in de koelkast zeker een maand goed. <

*) niet halal, niet koosjer

Hier had ook úw advertentie kunnen staan. Interesse? Voor meer info zie pagina 2 en 30

thrive yoga

3 studio's in Oost
Sumatrakade 1
IJburglaan 961
2e Atjehstraat 55

Persoonlijke
Yoga & Pilates

5 Proeflessen € 35,00

www.thriveyoga.nl - 06 - 1803.0909

DE REGENBOOG GROEP

#KOMUITJEBUBBEL

VERBREED JE HORIZON EN ONTMOET BIJZONDERE MENSEN
WORD VRIJWILLIGER - WWW.DEREGENBOOG.ORG

Samen eten en uw burens ontmoeten op IJburg, Zeeburgereiland en Steigereiland

Leer elkaar beter kennen bij een gezellig ontbijt, lunch of maaltijd. Wilt u meedoen aan activiteiten of heeft u zelf een idee voor een activiteit? Kom langs bij een locatie van Dynamo bij u in de buurt. Of bent u ondernemend? Vertel over uw project of droom, wij helpen u graag met organiseren. Laat u verrassen!

■ **BUURTKAMER IJBURG,**
Ed Pelsterpark 8

Creatieve inlooplunch (gratis)
Vrijdag 12.00-13.00 uur

Multicultureel ontbijt voor bewoners uit de buurt (€ 2,00) Maandag 10.00-11.00 uur

Soepsalon (€ 1,50)
1e donderdag van de maand 12.00-14.00 uur

■ **BUURTKAMER ZEEBURGEREILAND,**
John Blankensteinstraat 1b

Meesterkok Peter (€ 5,- p.p.)
Wekelijks op maandag 18.00-20.00 uur

Meesterkok Safwat (€ 5,- p.p.)
Wekelijks op woensdag 18.00-20.00 uur

■ **STEIGERPLEK,**
William Barlowlaan 1

Samen IJburg, lunch en spelletjesmiddag (€ 1,- p.p.) Voor alleengaanden.
Iedere derde zondag van de maand 12.00-14.00 uur

Vanaf 23 januari: Buurtrestaurant Steigerplek (€ 4,- p.p.)
Iedere derde donderdag van de maand van 17.30-20.00 uur

Ontbijtochtend (€ 1,- p.p.)
Wekelijks op donderdag 8.30-10.00 uur, aansluitend een activiteit naar wens.

Het Bloeiend Steigertje (lunch en activiteiten)
Alleen voor vrouwen.
Iedere vierde zondag van de maand 13.00-19.00 uur

www.dynamo-amsterdam.nl | Facebook Dynamo IJburg en Zeeburgereiland

HUURTOESLAG

Goed nieuws voor sommige huurders! Heeft u in het verleden huurtoeslag gehad en dacht u de huurtoeslag voor altijd kwijt te zijn doordat u tijdelijk teveel verdiend heeft (of teveel vermogen heeft gehad) en betaalt u inmiddels een kale huur boven de € 720,42: op grond van 'verworven recht' blijkt nu dat de huurtoeslag toch opnieuw aangevraagd kan worden! De Belastingdienst is onlangs op de vingers getikt omdat ze jarenlang de Wet op de Huurtoeslag niet correct heeft toegepast.

De Belastingdienst ging er jarenlang ten onrechte vanuit dat de huurtoeslag nooit opnieuw aangevraagd kan worden als de huur eenmaal boven de liberalisatiegrens (€ 720,42) is gekomen, maar dat deze alleen in stand bleef als men reeds huurtoeslag had op het moment dat de huur door de grens heen ging. Een grote groep huurders is hierdoor zwaar benadeeld en veel mensen zijn in de financiële problemen gekomen op het moment dat het inkomen daalde, niet alleen door de daling van het inkomen op zichzelf maar dus ook omdat, naar men aannam, het recht op huurtoeslag verspeeld was. In juli jl. heeft de Raad van State hierover gezegd dat de Belastingdienst alleen moet kijken naar het lopende jaar, en dat dus per jaar beoordeeld dient te worden of men wel of niet recht heeft op huurtoeslag. Gewoon opnieuw aanvragen dus!

VERANDERING IN AANBODMODEL WONINGNET

Om ervoor te zorgen dat woningen minder dagen leeg staan is er vanaf dinsdag 19 november dagelijks (in plaats van wekelijks) nieuw aanbod op de site van Woningnet. Elke woning blijft er 7 dagen op staan en u kunt dus ook dagelijks reageren, met net als nu maximaal 2 actuele reacties (+ eventueel 2 lotingwoningen in het geval van jongeren of als het een woning buiten Amsterdam betreft).

Vindt u het te ingewikkeld om elke dag het aanbod te bekijken? Dan kunt u er voor kiezen om op 1 vaste dag in de week te reageren, dan mist u geen aanbod.

!WOON Oost organiseert 2 keer in de week, op woensdagmiddag en op vrijdagochtend, een spreekuur Woningnet voor mensen die het lastig vinden om zelf te reageren. Heeft u ook hulp nodig bij het reageren op Woningnet? Bel dan met 020-5230150, dan maken we een afspraak.

Info en contact: www.wooninfo.nl, oost@wooninfo.nl, 020-5230150

Spreekuren: maandag 9:30-11 uur, IJburglaan 727;
maandag 18:30-20 uur en woensdag 9-12 uur, 2e Boerhaavestraat 46

Adverteren

Wilt u adverteren in de IJopener?

Stuur dan een email naar adverteren@ijopener.nl.

Kijk voor meer informatie over adverteren op onze website www.ijopener.nl.

TARIEVEN

Losse advertenties per cm ²	€ 2,10
Halve pagina	€ 680,00
Hele pagina	€ 1.260,00
Hele pagina achtercover	€ 1.500,00
Korting: 5-10-15 nummers aaneen resp. 5%-10%-15%	
Opslag vaste plaats	10%

AFMETINGEN

Breedte 70, 145 of 220 mm
Hoogte variabel
Hele pagina 260 x 360 mm + 5 mm afloop

ADVERTENTIES OPMAKEN OF WIJZIGEN

Kleine advertenties € 25, grotere € 45

ADVERTENTIES AANLEVEREN

Advertenties dienen aangeleverd te worden in PDF-formaat (300 dpi, cmyk-kleuren).

Bezorging

Heeft u een nee-nee-sticker op de deur en wilt u toch de IJopener lezen?

Op onderstaande adressen kunt u een exemplaar ophalen (*zolang de voorraad strekt*).

Indische Buurt

- Buurthuis Archipel, Makassarplein 1
- Buurthuis Meevaart, Balistraat 48a
- Civic Zeeburg, Kramatplantsoen 101 hs
- Cybersoek, Timorplein 22
- Flevohuis, Kramatplantsoen 263
- Jansen Vintage, Javaplein 31
- Java Bookshop, Javastraat 145
- Openbare Bibliotheek, Javaplein 2
- Studio/K, Timorplein 62

Oostelijk Havengebied

- Boekhandel Van Pampus, KNSM-laan 303
- Borneo Architectuur Centrum, R.J.H. Fortuynplein 4
- Boulevard Café, Cruquiusweg 3
- Bruna, Oostelijke Handelskade 1061
- De Eester, Van Eesterenlaan 266
- Fit aan 't IJ, KNSM-laan 1113
- JavaBlend, Tosaristraat 1
- Kapsalon Hairspray, Sumatrakade 5
- Lloyd Hotel, Oostelijke Handelskade 34
- Pakhuis De Zwijger, Piet Heinkade 179
- New York Gym, Veerkade 598
- Ramses Shaffy Huis, Piet Heinkade 231
- Wijnkoperij Hermitage, KNSM-laan 293
- Winkelcentrum Brazilië, Vers Passage

IJburg

- Bruna, IJburglaan 561
- FlexBieb, Talbotstraat 46
- Gezondheidscentrum Haveneiland, IJburglaan 727
- Mad Men Bicycle Café, IJburglaan 444
- Openbare Bibliotheek, Diemerparklaan 79
- Sportschool Life and Kicking, Eva Besnyöstraat 29

Zeeburgereiland

- Buurtkamer, John Blankensteinstraat 1

Oost

- Grand Café Genieten, Oranje-Vrijstaatplein 2
- Post Oost, Wijtenbachstraat 36
- Q-Factory, Atlantisplesin 1
- Stadsdeelhuis Oost, Oranje-Vrijstaatplein 2

Opeens geen zelfbouwer meer

Buikpijn van de zenuwen heeft iedereen wel eens. Zenuwen omdat je ergens tegenop ziet of omdat je ergens heel erg naar uitkijkt. Beide tegelijk had ik tot nu toe echter nog niet gehad. Toch zat ik met een gek gevoel op de fiets naar de laatste redactievergadering en met een beetje hetzelfde gevoel schrijf ik deze editie van het dagboek van een zelfbouwer. Met veel enthousiasme ben ik samen met mijn vriend ongeveer een half jaar geleden begonnen aan een avontuur als zelfbouwers. Een appartementencomplex ontwerpen en laten bouwen samen met zo'n 25 andere zelfbouwers. Bouwgroep CrowdBuilding ONE gaat op kavel 07-01 op Centrumeiland dertig tot veertig duurzame koopappartementen bouwen. Vrijwel zonder te twifelen hebben we ons opgeven. We hebben inmiddels al best wat zelfbouwavonturen meegemaakt. En met veel plezier heb ik een deel daarvan beschreven in dit dagboek. Zo had ik het de vorige keer over de zomerperiode die toch wel erg lang duurde en die me aan het twifelen bracht. Zelfs zodanig dat we toch ook nog eens bestaande woningen zijn gaan bezichtigen. Dat bleek helemaal niks voor ons. Het ondoorzichtige proces van bieden, overbieden en nog eens overbieden gaf allesbehalve een goed gevoel. In diezelfde periode kwamen we ook andere nieuwbouwinitiatieven op het spoor. De meeste op Centrumeiland natuurlijk, maar ook eentje in de haven van IJburg... Zo leerden we Jonas kennen, een naam die niet alleen de wal-

vis maar ook mij uiteindelijk buikpijn bezorgde.

Voor de draad ermee

Terug naar dat gekke gevoel tijdens die laatste redactievergadering. We vergaderen altijd met een tafel vol thee, koffie en lekkers. Hoewel een van de redactiecollega's heerlijke koekjes heeft meegenomen, kan ik er maar weinig van genieten en ook qua input ben ik niet op mijn best. Zoals altijd werken we eerst de hele agenda af en pas op het laatst komt de rondvraag. Eindelijk is het zover, ik ben aan de beurt. Ik hinkel wat en dat is raar want ik heb dit op de fiets in mijn hoofd geoefend. Ik zie dat mijn collega's me ook wat vreemd aankijken. OK, dit schiet niet op, voor de draad ermee. 'We hebben een nieuwbouwappartement gekocht!' roep ik bijna. 'Maar dan in Jonas', mompel ik erachteraan. Ik zit er wat ongemakkelijk bij. Nog steeds superblij omdat we op het nippertje van een reservelijst geplukt zijn, maar toch ook wat geeneerd omdat ik nu geen zelfbouwer meer ben. Wat voor slechte columnist ben ik. Nog maar twee edities geschreven en dan gewoon zelf je hele verhaallijn overhoop schoppen.

Mijn collega's bleken er smakelijk om te kunnen lachen en dan vooral om mijn ongemakkelijke aankondiging. Die horde viel dus uiteindelijk mee en dit is de volgende waarin ik mijn piepjonge dagboek van een zelfbouwer alweer dicht moet slaan. Met een dubbel gevoel neem ik afscheid van het zelfbouwersbestaan. Het was

Yvonne Schreuder is op IJburg onlangs van de ene op de andere dag zelfbouwer geworden. Ze maakt mooie momenten maar ook teleurstellingen mee. Voor de IJopener houdt ze de stand van zaken met haar woning in wording nauwgezet bij. Plots is er een ingrijpende wending in haar bestaan als zelfbouwer.

TEKST: YVONNE SCHREUDER
FOTO: ARJEN POORTMAN

kort, maar ontzettend leerzaam en leuk. Want hoe vaak krijg je nu de kans om na te denken over bouwmaterialen, waterafvoer, gemeenschappelijk groen en de inrichting van een fietsstalling?

Hoteldebotel

Tegelijkertijd ben ik hoteldebotel van Jonas, waarin we een appartement met woonkamer aan het dakstrand hebben bemachtigd. En hoewel de ontwerpers hier al hun magie hebben verricht, valt er ook hier nog genoeg te beslissen en vooral te bediscussiëren. Keukeninrichting, badkamer, stopcontacten, lichtknoppen, draairichtingen van deuren, te veel om op te noemen. Ook voor mijn vriend de excel-fetisjist zijn er voldoende berekeningen om uit te voeren en lijstjes te maken. Kortom, we zijn blij. Geen zelfbouw, maar wel nieuwbouw en dat is ook gaaf. Jonas is bovendien een van de laatste delen van nieuwbouw op Haveneiland, wat betekent dat

Jonas, een naam die niet alleen de walvis maar ook mij uiteindelijk een beetje buikpijn bezorgde

we wel de lusten hebben – een hypermodern en duurzaam appartement – maar niet de lasten van de eerste jaren in een zandbak wonen. In totaal komen er 83 koop- en 190 huurwoningen bij in de haven van IJburg en de planning is dat we er vanaf het vierde kwartaal 2021 kunnen wonen.

Rond dezelfde tijd wordt waarschijnlijk ook het appartementencomplex van CrowdBuilding ONE opgeleverd. Een project dat we zeker blijven volgen van een afstandje en waarbij we alle zelfbouwers veel plezier en succes wensen. <

altijd bij de tijd

www.thephotofactory.nl
C. van Eesterenlaan 15 - 020 - 419 72 00

In deze puzzel stellen we vragen over straten op IJburg die naar fotografen en filmmakers zijn vernoemd. In de puzzel zijn gelijke nummers gelijke letters. Verticaal verschijnt een activiteit die je kunt gaan doen.

Mail de oplossing vóór 6 januari 2020 naar ijopener@gmail.com
Vijf prijswinnaars kunnen een leuke kalender voor 2020 laten maken; een bureaul kalender per maand of een stoffen jaarplanner of verjaardagskalender, natuurlijk met je eigen foto's.
Daarnaast zijn er deze keer zijn er drie extra 'tweede prijzen', nl een boekenpakket van Hetty Kleinloog.

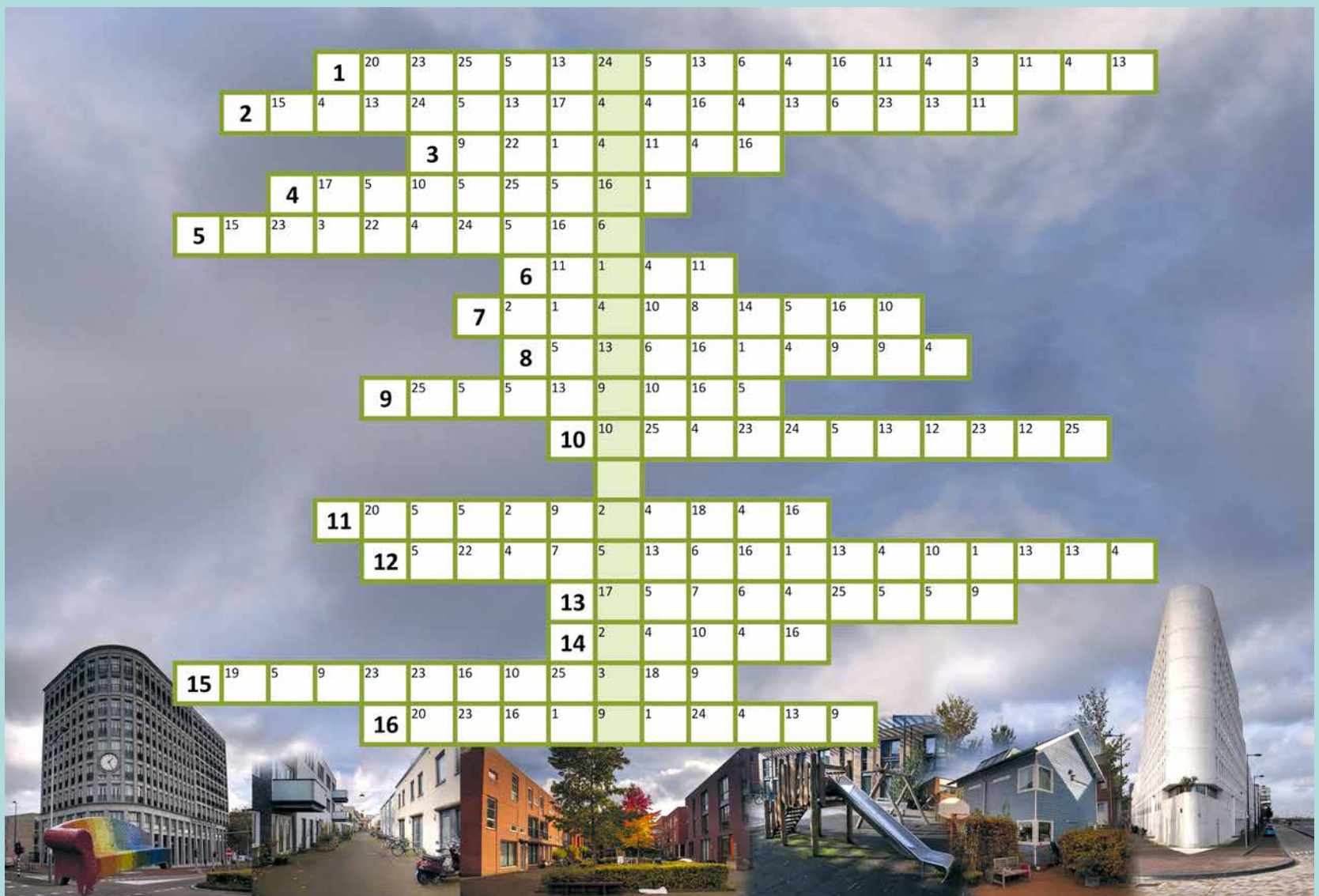
Boekenpakket Hetty Kleinloog

Een geestige en ontroerende ode aan vriendschap en het leven

De oplossing van het vorige nummer was 'fietsvriendinnen'. Een activiteit van CIVIC waarbij een groepje vrouwen samen gaat fietsen.
Winnaar was Ad Tiggeler.

PUZZEL EN FOTOCOLLAGE: KEES HOOGEVEEN

1 VADER VAN TEUN	7 ONTWERPER VAN BRUYNZEEL KEUKENS EN POSTZEGELS	DRONG
2 FOTOGRAFEERDE JAYNE MANSFIELD	8 EMMY FOTOGRAFEERDE DE HONGERWINTER	13 VERFILMDE 'DE BALLADE VAN DEN HOOGEN HOED' UIT 1937
3 GEORGE CHRISTIAAN TROK MET ZIJN REISBIOSCOOP LANGS KERMISSSEN EN JAARMARKTEN	9 BERT DIE 'DE FANFARE' FILMDE	14 WOTKE EN MARTENS, FOTOGRAFEN
4 MARGARETHA GEERTRUIDA ZELLE	10 MAAKTE DE FILMS BLIND DATE EN INTERVIEW	15 FOTOGRAAF EN VERZETSSTRIJDER TIJDENS DE TWEDE WERELDOORLOG
5 ... OF BROKEN DREAMS	11 REGISSEERDE DE FILM 'DE JANTJES'	16 INTERNATIONAAL FILMMAKER VAN 'DE ZUIDERZEE'
6 ACHTERNAAM VAN ISRAËL IS SYNONIEM GEWORDEN VOOR DE UIT DE LOSSE POLS GESCHOTEN FOTO	12 NEDERLANDSE ONTDEKKINGSREIZIGSTER DIE IN 1862 EN 1863 ALS EERSTE WESTERSE VROUW IN CENTRAAL-AFRIKA DOOR	